

Raport
o stanie Gminy Kałuszyn
za 2019 rok

Kałuszyn, 29 maja 2020 r.

WPROWADZENIE

I.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	4
	1.Środowisko przyrodnicze	5
	2.Dane demograficzne	6
	3.Poziom wykształcenia	8
	4.Rynek pracy	9
II.	REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY	10
III.	INFORMACJA O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII	11
IV.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	
	1.Oświata i wychowanie	12
	2. Polityka Społeczna	17
	3.Ochrona zdrowia.....	22
	4. Kultura	25
	5.Sport i rekreacja	27
	6.Bezpieczeństwo	29
V.	INFORMACJE FINANSOWE I INWESTYCYJNE	
	1.Wykonanie budżetu Gminy Kałuszyn	31
	2. Realizacja zadań inwestycyjnych	36
	3. Realizacja budżetu obywatelskiego /partycypacyjnego/	40
VI.	INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO	40
VII.	OCHRONA ŚRODOWISKA	44
VIII.	WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW	
	1.Zagospodarowanie przestrzenne	50
	2. Drogi i komunikacja	51
	3. Stacje uzdatniania wody i sieć wodociągowa	53
	4.Oczyszczalnia ścieków i sieć kanalizacyjna	54
	5.Sieć energetyczna	55
	6.Sieć ciepłownicza	55
	7.Mieszkalnictwo	55
	8.Zaopatrzenie w gaz	55
	9.Dostępność do Internetu, telefonizacja	56
IX.	POSUMOWANIE	57

Wprowadzenie

Stosownie do art.28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym(t.j. 2020,poz.713) Burmistrz Kałuszyna przedstawia Radzie Miejskiej raport o stanie gminy.

Raport podsumowuje działalność organu stanowiącego – Burmistrza w roku 2019. Zakres opracowania obejmuje ogólną charakterystykę Gminy, infrastruktury społecznej z zakresu oświaty i wychowania, spraw społecznych, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa, kultury, sportu i rekreacji oraz charakterystykę infrastruktury technicznej z uwzględnieniem realizacji polityk, programów, strategii, uchwał Rady Miejskiej. W opracowaniu zawarto również ogólne informacje o budżecie gminy za 2019 rok, realizacji zadań inwestycyjnych oraz budżetu obywatelskiego.

Informacje zebrane, przeanalizowane i zawarte w niniejszym dokumencie pochodzą z wielu źródeł: dokumentów, opracowań będących w posiadaniu Urzędu Miejskiego, informacji i sprawozdań z działalności poszczególnych gminnych jednostek organizacyjnych, informacji i opracowań GUS.

Raport został opracowany we własnym zakresie przez Urząd Miejski w Kałuszynie.

Celem opracowania poza wypełnieniem obowiązku ustawowego było dostarczenie radnym i społeczeństwu informacji o jakości życia mieszkańców, sytuacji gospodarczej miasta i gminy Kałuszyn oraz zwiększenie wiedzy na temat funkcjonowania samorządu gminnego.

I. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Kałuszyn jest gminą miejsko- wiejską położoną w województwie mazowieckim, we wschodniej części powiatu mińskiego. Gmina Kałuszyn graniczy : od północy z gminami Grębków, Wierzbno i Dobrze, od wschodu z Gminą Kotuń, od południa z gminami Mrozy i Ceglów, od zachodu z Gminą Jakubów.

Obszar gminy o powierzchni 94,4 km² stanowi 8% powierzchni powiatu mińskiego.

Gmina Kałuszyn na tle powiatu mińskiego

Źródło: www.administracja.mac.gov.pl

W granicach administracyjnych miasta Kałuszyn znajduje się 13 % powierzchni, zaś pozostałe 87 % stanowi teren wiejski gminy.

Na system osadniczy gminy składa się 30 miejscowości.

Rolę ośrodka gminnego pełni miasto Kałuszyn. Miasto jest centralnie położone w stosunku do całości gminy. Ponadto system osadniczy charakteryzuje się zwartością niewielkich wsi położonych w niedużej odległości od Kałuszyna i od siebie: od ok. 0,5 km – Patok, Szymony, Olszewice, Ryczołek, Kazimierzów, do ok. 4 km – Chrościce, Wity, Milew, Leonów. Najdalej położone miejscowości to w odległości ok. 12 km od Kałuszyna - Garczyn Duży, Garczyn Mały, Zimnowoda, Gołębiówka.

1. Środowisko przyrodnicze

Gmina Kałuszyn położona jest w dorzeczu Bugu na pograniczu dwóch regionów geograficznych: Kotliny Warszawskiej na zachodzie i Wysoczyzny Siedleckiej na wschodzie. Mazowsze pod względem ukształtowania powierzchni stanowi płaską kotlinę, jednak na wschód od Wisły teren ten podnosi się z wolna osiągając pod Kałuszynem 223 m n.p.m. Występuje tu niewielki rozdoliniony garb, będący najokazalszą wyniosłością pomiędzy Wisłą i Bugiem, dalej zaś ciągną się już monotonne równiny podlaskie. Ta wyniosłość terenu dość silnie rozcięta przez erozję licznych cieków wodnych nazywana jest w literaturze „guzem kałuszyńskim”. Ponieważ tu bierze początek kilka małych rzeczek płynących do Wisły i Bugu, niektórzy autorzy ten guz terenowy nazywają również „kałuszyńskim węzłem wodnym”.

Gmina Kałuszyn charakteryzuje się znaczną powierzchnią gruntów rolnych – na ogólną powierzchnię geodezyjną 95 km² stanowią one 68,9 %, zaś powierzchnia lasów i gruntów pod zalesienie stanowi 22,8 %.

Przez Kałuszyn, a także w pobliżu miejscowości Olszewice i Szymony przepływa rzeczka Witówka. W okolicach Sinołęki, Milewa i Mroczk, przepływa rzeczka Gawroniec, kierująca się ku północnemu zachodowi.

W pobliżu Chrościc i Wólki Kałuskiej przepływa rzeczka Rządza, która w początkowym biegu płynie w kierunku południowym i południowo-zachodnim, a następnie kieruje się ku północnemu zachodowi.

Ważnym dziedzictwem Gminy Kałuszyn są zasoby przyrodnicze.

Na terenie Gminy występują:

- pomniki przyrody ożywionej - lipa drobnolistna zlokalizowana na terenie probostwa Parafii Rzymsko-Katolickiej w Kałuszynie; - lipa drobnolistna „Renata” znajdująca się w parku podworskim w Sinołęce; dąb szypułkowy w miejscowości Leonów;
- pomniki przyrody nieożywionej – głazy narzutowe na gruntach wsi Garczyn Duży: dwa granity różowe- średnioziarnisty i gruboziarnisty oraz gnejs szary;
- użytek ekologiczny „Sosny Olszewickie” o pow. 0,22 ha, którego przedmiotem ochrony jest unikatowe stanowisko sosny zwyczajnej o zachowanym naturalnym pokroju korony, starodrzew sosonowy liczy ok. 300 lat;
- na terenie gminy znajduje się fragment rezerwatu przyrody „Przełom Witówki” o powierzchni ok. 6,25 ha, który w całości zajmuje obszar 92,11 ha i położony jest w obrębie gminy Mrozy;
- południową część gminy obejmuje Miński Obszar Chronionego Krajobrazu;
- przy dworach w Sinołęce i Gołębiówce znajdują się parki zabytkowe.
- Na skraju północnej części miasta zlokalizowany jest zbiornik wodny „Zalew Karczunek”, który jest siedliskiem ptactwa wodnego, ryb oraz służy do celów wypoczynkowo-rekreacyjnych;

2. Dane demograficzne

Wg danych ewidencji ludności / dane o zameldowaniu na pobyt stały i czasowy/ na koniec 2019 roku na terenie Gminy Kałuszyn mieszkało 5844 osoby, z czego kobiety stanowiły niewielką przewagę – 50,09%, a mężczyźni – 49,91 % ogółu mieszkańców.

Na terenie miasta zamieszkiwało 2871 osób a na terenie wiejskim gminy 2973. Strukturę przestrzenną rozmieszczenia ludności w 2019 r. wg płci obrazuje poniższe zestawienie.

Ludność Gminy Kałuszyn wg płci

Lokalizacja na terenie Gminy	ogólna liczba ludności	Liczba kobiet	% udział w ogólnej liczbie mieszk.	Liczba mężczyzn	% udział w ogólnej liczbie mieszk.
miasto Kałuszyn	2871	1450	50,51 %	1421	49,48 %
teren wiejski gminy	2973	1477	49,68%	1496	50,32 %
RAZEM	5844	2927	50,09 %	2917	49,91 %

Dane statystyczne Urzędu Miejskiego wg stanu na 31.12.2019 r.

Struktura przestrzenna rozmieszczenia ludności z podziałem na miasto i teren wiejski w wybranych latach

Liczba ludności w wybranych latach	2005 r.	2010 r.	2015 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
w mieście	2888	2937	2924	2922	2883	2871
na terenie wiejskim gminy	3311	3133	3009	3006	2988	2973
Ogółem	6199	6070	5933	5928	5871	5844

Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2005 – 2019 zmieniła się struktura przestrzenna rozmieszczenia ludności w gminie. Na terenie wiejskim gminy nastąpiło zmniejszenie liczby ludności o ok. 11,2 % w 2019 r. w porównaniu do 2005 roku. W samym mieście w 2019 roku liczba mieszkańców zmalała o ok. 0,2 % w porównaniu do roku 2005. Ogółem w gminie na przestrzeni lat nastąpił spadek liczby ludności o ok. 5,73 % w 2019 roku w porównaniu do roku 2005.

Struktura ekonomicznych grup wieku ludności Gminy Kałuszyn na tle regionu i kraju

Struktura wieku ludności wg grup ekonomicznych	miasto i gmina Kałuszyn	powiat miński	województwo mazowieckie	Polska
wiek przedprodukcyjny (do 18 lat)	19,4	20,6	18,9	18,0
wiek produkcyjny	60,3	60,6	60,1	61,2

(kobiet od18-59 lat i mężczyźni 18-64 lat)				
wiek poprodukcyjny (kobiety 59 +...lat i mężczyźni 64+ ...lat)	20,3	18,7	21,0	20,8
Razem	100	100	100	100

Dane statystyczne wg stanu na 31.12.2017r.

Populacja mieszkańców Gminy Kałuszyn na tle regionu i kraju charakteryzowała się:

- wyższym niż w powiecie i w kraju udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym,
- nieco niższym niż w powiecie i w kraju, lecz z nieco wyższym niż w województwie udziałem ludności w wieku produkcyjnym w ogólnej liczby ludności,
- niższym niż w kraju i województwie, lecz wyższym niż w powiecie udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym.

Za 2019 rok brak jest danych statystycznych dot. regionu i kraju, strukturę wiekową dla miasta i gminy opracowano na podstawie własnych danych Urzędu, przedstawia się następująco:

Struktura wieku ludności wg grup ekonomicznych	miasto i gmina Kałuszyn
wiek przedprodukcyjny (do 18 lat)	20,42
wiek produkcyjny (kobiet od18-59 lat i mężczyźni 18-64 lat)	59,82
wiek poprodukcyjny (kobiety 59 +...lat i mężczyźni 64+ ...lat)	19,76
Razem	100

Przyrost naturalny w Gminie

Przyrost naturalny w gminie Kałuszyn na przestrzeni lat 1995 – 2019 ulegał wahaniom, przyjmował wartości ujemne, jednak w ostatnich latach, tj. w 2016 i 2017 roku był dodatni, zaś w 2019 r. był ujemny i wynosił – 7. Dane dotyczące ruchu naturalnego ludności (urodzenia i zgony) przedstawia poniższa tabela.

Przyrost naturalny w Gminie w latach 1995 - 2019

Wyszczególnienie/ Rok	1995 r.	2000 r.	2005 r.	2010 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Urodzenia	83	82	62	75	62	67	68	51	64
Zgony	97	89	66	86	64	63	66	88	71
Przyrost naturalny ogółem	- 14	- 7	- 4	- 11	- 2	4	2	-37	- 7

Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Migracje

Saldo migracji jest kolejnym czynnikiem, mającym istotny wpływ na liczbę ludności na danym obszarze. Przeprowadzono analizę migracji ludności w gminie w latach 1995-2015, w odstępach czasowych co pięć lat i ostatnich trzech latach. Na przestrzeni tych lat liczba zameldowań jak i wymeldowań z terenu Gminy ulegała wahaniom. Saldo migracji w Gminie Kałuszyn (różnica między liczbą osób, które zameldowały się na terenie Gminy a liczbą osób, które się z niej wymeldowały w danym roku) przyjmowało wartości ujemne. Jedynie w 2005 roku liczba zameldowań była znacznie wyższa od wymeldowani i saldo było dodatnie. Dane dotyczące ruchu migracyjnego ludności przedstawia poniższa tabela.

Migracje na pobyt stały w gminie Kałuszyn

Wyszczególnienie/Rok	1995 r.	2000 r.	2005 r.	2010 r.	2015 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Zameldowania	65	48	83	50	27	38	107	60
Wymeldowania	89	54	59	64	70	69	130	61
Zameldowania z zagranicy	0	0	0	0	0	1	0	0
Wymeldowania za granicę	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo migracji	-24	- 6	24	- 14	- 43	-30	- 23	- 1

Opracowanie własne na podstawie danych GUS

3. Poziom wykształcenia

W opracowaniach statystycznych brak jest aktualnych danych dotyczących poziomu wykształcenia w gminach, przyjmowane są dane dla powiatu, które nie odzwierciedlają aktualnej sytuacji względem poziomu wykształcenia. Należy jednak założyć, że obecnie w Gminie Kałuszyn, podobnie jak w całej Polsce wyższy jest udział osób z wykształceniem wyższym. Ogólne tendencje w tym zakresie można zaobserwować na przykładzie danych, które zostały opracowane na podstawie NSP 2011 dla powiatu mińskiego, województwa mazowieckiego i kraju – tabela poniżej.

Poziom wykształcenia w powiecie, województwie i kraju w roku 2002 i 2011

Rodzaj wykształcenia	powiat miński (w %)		województwo mazowieckie (w %)		Polska (w %)	
	2002 r.	2011 r.	2002 r.	2011 r.	2002 r.	2011 r.
wyższe	7,84	16,17	14,2	24,4	10,2	17,9
średnie i policealne	31,61	34,54	35,6	34,8	32,6	33,3
zasadnicze zawodowe	24,01	22,16	18,6	17,3	24,1	22,9

gimnazjalne	-	5,16	-	4,7	-	5,2
Podstawowe ukończone, podst. nieuk. i bez wykształcenia	4,92	1,57	31,6	18,8	33,1	20,7

Oprac. na podstawie danych NSP z 2002 r. i 2011 r.

W latach 2002-2011 wyraźnie wzrosła liczba osób z wykształceniem wyższym. W powiecie mińskim wzrost ten wyniósł ponad 100%, na wyższym poziomie ukształtowała się także liczba mieszkańców z wykształceniem średnim i policealnym, znacznie mniej odnotowano osób z wykształceniem podstawowym i bez wykształcenia. Wyniki te świadczą o znacznej poprawie poziomu wykształcenia w powiecie mińskim w porównaniu z województwem i krajem. Należy uznać, że podobna tendencja występuje także w mieście i gminie Kałuszyn.

4. Rynek pracy

Wg danych statystycznych GUS w 2019 roku wg grup sekcji PKD w gminie Kałuszyn wpisanych było 452 podmioty w sektorze prywatnym, z czego 389 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 13 nowych podmiotów, a 23 podmioty zostały wyrejestrowane. Najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności nowych podmiotów były usługi budowlane.

Analizując wielkość podmiotów gospodarczych wg kryterium liczby zatrudnionych najwięcej jest podmiotów zatrudniających do 9 osób – 95,50 %, od 10 do 49 osób 4,28 %.

Ilościowe zestawienie podmiotów gospodarczych wg klas wielkości przedstawia poniższa tabela.

Podmioty gospodarcze wg klas wielkości w 2019 roku /wg kryterium liczby pracujących/

Wyszczególnienie	2019
Mikro przedsiębiorstwa (0 - 9 zatrudnionych)	448
Małe przedsiębiorstwa (10 – 49 zatrudnionych)	18
Średnie przedsiębiorstwa (50-249 zatrudnionych)	1
Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa (<250 zatrudnionych)	467

Źródło: dane GUS

Liczbę osób pracujących w Gminie Kałuszyn wg płci w 2017 i 2018 roku /bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób/ przedstawia poniższa tabela.

Liczba pracujących w gminie Kałuszyn w 2017 i 2018 roku

Wyszczególnienie	2017	2018
Ogółem pracujący	919	943

Pracujące kobiety	520	521
Pracujący mężczyźni	399	422

Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Liczba pracujących w 2018 roku zwiększyła się o 2,61 % w stosunku do roku poprzedniego. Wśród pracujących zdecydowanie przeważają kobiety. Wg danych GUS w 2017 roku stanowiły 56,58 % pracujących ogółem, w 2018 roku 55,25%, zaś mężczyźni 43,42 % w 2017 roku i 44,75% ogółu w 2018 roku. Na 1000 mieszkańców gminy Kałuszyn w 2017 roku pracowało 156 osób, w następnym roku nieco więcej – 161 osób.

Uwzględniając, że znaczącą powierzchnię gminy /68,9%/ stanowią grunty rolne jednym ze źródeł utrzymania mieszkańców Gminy jest rolnictwo. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku w gminie było 759 gospodarstw rolnych, z czego 671 prowadziło działalność rolniczą. Wśród nich było 39 o powierzchni do 1 ha włącznie, 299 gospodarstw o powierzchni od 1 do 5 ha, 298 gospodarstw o powierzchni od 5 do 15 ha oraz 35 gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej.

II. REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY

Stosownie do art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym Burmistrz jest organem wykonawczym Gminy do którego zadań należy wykonywanie Uchwał Rady Miejskiej i zadań gminy określonych przepisami prawa.

W 2019 roku Rada Miejska kadencji 2018 – 2023 obradowała na 8 sesjach zwyczajnych i podjęła 87 uchwał. Podjęte uchwały dotyczyły:

- organizacji pracy Rady Miejskiej - planu pracy komisji stałych i Rady na 2020 rok – 2 uchwały,
- zmiany statutów gminy, samorządowych instytucji kultury i sołectw oraz ogłoszenia jednolitego tekstu statutu Przychodni Zdrowia – 4 uchwały,
- utworzenia ośrodka wsparcia „Klub Senior+” - 1 uchwała,
- zmian Wieloletniej Prognozy finansowej na lata 2019 – 2028 - 8 uchwał,
- zmian w budżecie gminy Kałuszyn na 2019 rok - 8 uchwał,
- uchwalenia Wieloletniej prognozy finansowej na lata 2020 – 2028 i Budżetu gminy na 2020 rok – 2 uchwały,
- zatwierdzenia sprawozdań finansowych za 2018 rok oraz sprawozdania z wykonania budżetu Gminy za 2018 r., ustalenia stawek podatkowych na 2019 rok na terenie gminy Kałuszyn – 4 uchwały,
- udzielenia burmistrzowi absolutorium – 1 uchwała,
- udzielenia burmistrzowi wotum zaufania – 1 uchwała,
- określenia stawek podatków lokalnych i dotacji dla zakładu budżetowego – 5 uchwał,
- ustalenia zasad przyznawania i wysokości diet dla radnych, diet dla przewodniczących jednostek pomocniczych gminy, określenia inkasentów i wysokości wynagrodzenia za inkaso -4 uchwały,

- ustalenia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze wsparcia w sferze społecznej / przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, korzystanie z placówki Senior+/- 3 uchwały,
- uchwalenia gminnych programów: profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2019 r., programu opieki nad zwierzętami na 2019 r., programu współpracy z organizacjami pożytku publicznego na 2019 rok – 3 uchwały ,
- spraw związanych z powoływaniem komisji doraźnych, zespołów, procedury uchwalania budżetu, inicjatywy uchwałodawczej – 4 uchwały,
- spraw oświatowych: ustalenia sieci publicznych przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, sieci publicznych szkół podstawowych na terenie gminy, stwierdzenia zakończenia działalności Gimnazjum, zmiany regulaminu określającego wysokość stawek i szczegółowe warunki przyznawania dodatków : za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy oraz szczegółowe warunki ich obliczania i wypłacania, określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin nauczycielom, którym powierzono stanowiska kierownicze w szkołach i przedszkolu oraz nauczycielom nie wymienionym w art. 42 ust. 3 ustawy – KN, planu dofinansowania doskonalenia nauczycieli – 6 uchwał,
- spraw z zakresu gospodarowania mieniem komunalnym i gospodarki nieruchomościami / w szczególności wyrażenie zgody na zbycie mienia komunalnego, wyrażenia zgody na zastosowanie bonifikaty, nabycie nieruchomości/ - 6 uchwał,
- gospodarki odpadami komunalnymi w zakresie realizacji zadań z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gminy – 8 uchwał
- zagadnień związanych z dostarczaniem wody i odprowadzaniem ścieków – 6 uchwał,
- planowania przestrzennego – 5 uchwał,
- pozostałych spraw – utworzenie miejsc okazjonalnie wyk. do kąpiel, wysokości ekwiwalentu dla członków OSP, określenia i lokalizacji przystanków komunikacyjnych na terenie gminy, limitu sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy, ochrony przyrody, uzgodnienia projektu uchwały Sejmiku WM w sprawie Mińskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu – 7 uchwał.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o dostępie do informacji publicznej, uchwały podjęte przez Radę Miejską opublikowane zostały w Biuletynie Informacji Publicznej, zaś uchwały stanowiące akty prawa miejscowego w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego.

III. INFORMACJA O REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII

W realizacji zadań gminy w 2019 roku uwzględniane były uchwalone przez Radę Miejską w Kałuszynie polityki, programy i strategii oraz plany roczne, do których zaliczyć należy w szczególności:

- Strategia Rozwoju Gminy Kałuszyn do 2020 roku przyjęta uchwałą Nr XXI/116/05 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 26 lutego 2005 r.

- Program usuwania azbestu z terenu gminy na lata 2012-2032 uchwalony uchwałą Nr XXVII/209/2014 z dnia 28 lutego 2014 r.
- Uchwalenie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię i paliwa gazowe dla miasta i gminy Kałuszyn uchwałą Nr XXX/240/2014 z dnia 27 maja 2014 r.
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla miasta i gminy Kałuszyn uchwalony uchwałą Nr XIII/87/2015 Rady Miejskiej z dnia 30 grudnia 2015 r.
- Program ochrony środowiska na lata 2016 -2019 z perspektywą na lata 2020-2023 uchwalony uchwałą Nr XXI/133/2016 Rady Miejskiej
- Wieloletni Program Gospodarki Mieszkaniowym Zasobem Gminy na lata 2016 -2020 przyjęty uchwałą Nr XIX/121/2016 Rady Miejskiej z dnia 14 lipca 2016 r.
- Program Rewitalizacji Gminy Kałuszyn na lata 2016-2022 przyjęty uchwałą Nr XXVIII/198/2017 Rady Miejskiej z dnia 29 marca 2017 r.
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie Kałuszyn do 2025 roku uchwalona uchwałą Nr XXXV/232/2017 Rady Miejskiej z dnia 7 listopada 2017 r.
- Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie Gminy Kałuszyn na lata 2016-2020 uchwalony uchwałą Nr XVII/109/2016 z dnia 27 kwietnia 2016 r.
- Gminny program wspierania rodziny na lata 2018 -2021 przyjęty uchwałą Nr XLII/291/2018 z dnia 28 września 2018 r.
- Gminny program osłonowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023” uchwalony uchwałą Nr IV/20/2018 z dnia 28 grudnia 2018 r.
- Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w gminie Kałuszyn na 2019 rok przyjęty uchwałą Nr V/31/2019 Rady Miejskiej z dnia 26 lutego 2019 r.
- Program współpracy Gminy Kałuszyn z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w rozumieniu przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2019 r. przyjęty uchwałą Nr XLV/301/2018 Rady Miejskiej z dnia 14 listopada 2018 r.
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Kałuszyn na 2019 r. przyjęty uchwałą Nr V/25/2019 Rady Miejskiej z dnia 26 lutego 2019 r.

IV. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

1. Oświata i wychowanie

W roku szkolnym 2018/2019 Gmina Kałuszyn prowadziła następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa w Kałuszynie ze Szkołą Filialną w Chrościcach;
- Gimnazjum Publiczne w Kałuszynie do 31.08.2019 r. W związku z reformą edukacji zakończona została działalność tej placówki.
- Przedszkole Publiczne w Kałuszynie.

Stan organizacji szkół i przedszkola w roku szkolnym 2018/2019 oraz 2019/2020 z uwzględnieniem liczby oddziałów i liczby dzieci w poszczególnych placówkach przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Rok szkolny	2018/2019	Rok szkolny	2019/2020
	Liczba oddziałów	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Liczba dzieci
Przedszkole	6	143	6	150
Oddziały „0” w szkole podstawowej	4	78	4	57
Szkoła podstawowa	25	482	25	500
Gimnazjum	3	69	-	-
Razem	38	766	35	707

W roku szk. 2019/2020 w Szkole Podstawowej zwiększyła się liczba dzieci o ok. 3,7% w porównaniu do roku minionego. Działalność Gimnazjum w związku z reformą edukacji została zakończona z końcem roku szkolnego 2018/2019.

W przedszkolu struktura poszczególnych oddziałów w roku szkolnym dostosowywana jest do zapotrzebowania społecznego tj.. łączenie w oddziały dzieci 3 i 4 letnich, 4 i 5 letnich oraz organizacja oddziałów pięciogodzinnych oraz całodziennych.

Kadrę pedagogiczną placówek oświatowych wg stopnia awansu zawodowego w roku szkolnym 2017/2018 oraz 2018/2019 przedstawiają poniższe zestawienia:

Rok szkolny 2018/2019

Rodzaj placówki	Stopień awansu zawodowego nauczycieli				Razem etaty
	Stażyści	Kontraktowi	Mianowani	Dyplomowani	
Przedszkole	-	3	4	4	11 zatrudnionych/11 etatach
Szkoła Podstawowa	2	4	11	37	54 zatrudnionych na 48,44 etatu
Gimnazjum	-	1	5	6	12 zatrudnionych na 4,61 etatu
Razem	2	8	20	47	77 zatrudnionych na 64,05 etatu

Rok szkolny 2019/2020

Rodzaj placówki	Stopień awansu zawodowego nauczycieli				Razem etaty
	Stażyści	Kontraktowi	Mianowani	Dyplomowani	
Przedszkole	1	4	2	5	12 zatrudnionych na 12 etatach
Szkoła Podstawowa	1	7	6	39	53 zatrudnionych na 53 etatach

Razem	2	11	8	44	65 zatrudnionych na 65 etatach

W każdej placówce poza kadrami pedagogicznymi zatrudnieni są pracownicy obsługi. Zatrudnienie w poszczególnych placówkach przedstawia poniższe zestawienie:

Nazwa stanowiska\Placówka	Przedszkole	Szkoła Podstawowa	Filia SP
Sekretarz szkoły	-	1	-
Intendent	1	1	-
Pomoc nauczyciela	4	1	-
Koordynator zajęć	-	1	-
Kucharka, pomoc kucharki	3	4	-
Woźna	2	6	0,5
Sprzątaczką	-	-	-
Opiekun dzieci na przejściu	-	1	-
Konserwator	-	0,86	-
Specjalista ds. technicznych i bezp. Internetu	-	1	-
Ogółem:	10	16,86	0,5

Opiekun dzieci na przejściu zabezpiecza przejście dzieci uczęszczających do placówek na przejściu dla pieszych przez ul. Warszawską /przy skrzyżowaniu z ul. Pocztową/, konserwator obsługuje Szkołę Podstawową i Gimnazjum.

Dowożenie uczniów do szkół

W roku szkolnym 2018/2019 dowożonych było 282 uczniów do szkół w Kałuszynie i Filii w Chrościcach, co stanowiło 45 % ogółu uczniów. Dowóz uczniów r. wykonywał PKS w Sokołowie Podlaskim. Gmina ponosiła koszt zakupu biletów miesięcznych dla uczniów, dla bezpiecznego dowozu uczniów zatrudniała trzy opiekunki oraz finansowała dowóz ośmiorga dzieci do Zespołu Szkół Specjalnych w Ignacowie. Koszt dowozu uczniów do szkół w roku szkolnym 2018/2019 roku to kwota 328.617,95 zł.

Świetlice szkolne

W Szkole Podstawowej w Kałuszynie funkcjonuje świetlica. Szkoła prowadzi dożywianie dla uczniów, posiłki przygotowywane są przez kuchnię szkolną. W 2019 roku dzieci korzystały z programów i akcji realizowanych w szkole: rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” - 129 dzieci korzystało z dożywiania. W ramach programu „Owoc dla każdego” uczniowie klas I-III otrzymywali świeże owoce, warzywa oraz soki, w ramach akcji „Szlanka mleka” uczniowie otrzymywali mleko w kartonikach.

Uczniowie szkół brali udział w wielu konkursach, przeglądach, których nie sposób wymienić osiągając liczne sukcesy.

Szkoła Podstawowa była organizatorem przedsięwzięć o zasięgu ponadlokalnym, które są realizowane cyklicznie od kilku lat, m.in.:

- X Powiatowego Konkursu Wiedzy Mitologicznej „Z mitologia za pan brat”,
- Powiatowego Konkursu Recytatorskiego Jednego Wiersza,
- IX Międzygminnego Konkursu Ortograficznego,
- XIII Memoriału im. Tomka Chrościckiego / współzawodnictwo organizowane przez SP i Gimnazjum/,
- organizacja III Ekumenicznej Nocy Biblijnej. Młodzież uczestniczyła w eliminacjach i konkursach organizowanych przez inne podmioty i placówki o zasięgu powiatowym, wojewódzkim i regionalnym.

Placówki oświatowe współpracują ze środowiskiem lokalnym, z samorządem, gminnymi jednostkami organizacyjnymi, organizacjami pozarządowymi w szczególności przy organizowaniu wydarzeń kulturalnych, patriotycznych, obchodów rocznicowych i świąt. Szczegółowa informacja z realizacji zadań oświatowych na terenie gminy Kałuszyn w roku szkolnym 2018/2019 była tematem obrad Rady Miejskiej w m-cu wrześniu 2019 r.

Wyniki egzaminu ośmioklasistów i gimnazjalnego:

W roku szkolnym 2018/2019 roku do egzaminu przystąpiło 49 uczniów ósmych klas Szkoły Podstawowej i 69 uczniów klas trzecich Gimnazjum. Wyniki egzaminów przedstawia poniższe zestawienie :

Nazwa przedmiotu	Wyniki w Szkole Podstawowej /średni wynik procentowy/	Wyniki w Gimnazjum /średni wynik procentowy/
Część humanistyczna:		
Język polski	59	63
Historia	nie dotyczy	59
Część matematyczno-przyrodnicza:		
Matematyka	52	40
przyroda	nie dotyczy	51
Część językowa:		
Język angielski	48	nie dotyczy
Język angielski poziom podstawowy	nie dotyczy	70
Język angielski poziom rozszerzony	nie dotyczy	57
Język rosyjski poziom podstawowy	nie dotyczy	64
Język niemiecki poziom podstawowy	nie dotyczy	52

Finanse oświaty

Wykonanie wydatków w dziale Oświata i wychowanie wyniosło ogółem 9 145 715,46 zł – 99,36 % planowanych, w tym: wydatki bieżące – 9 062 670,46 zł tj. 99,37 % planowanych, wydatki majątkowe – 83 045,00 – 97,70% planowanych. W ramach wydatków majątkowych wykonano dokumentację projektową rozbudowy budynku Przedszkola w Kałuszynie.

W 2019 roku w poszczególnych placówkach w ramach wydatków bieżących prowadzono prace remontowe, związane z eksploatacją infrastruktury technicznej, uzupełnienie wyposażenia w następującym zakresie:

- 1) w Szkole Podstawowej wykonano prace na kwotę ok. 60 400 zł: modernizację monitoringu, zakupiono oprogramowanie do dziennika elektronicznego Librus, w

ramach uzupełnienia wyposażenia zakupiono 24 krzesła do sal lekcyjnych, szafy, sprzęt komputerowy, wymieniono 2szt drzwi, wykonano naprawę oświetlenia zewnętrznego, montaż rolet okiennych - uzupełnienie, zakupiono młotowiertarkę, wykonano litery reklamowe nazwy Szkoły od strony ul. Pocztowej /po Gimnazjum/

2) w Przedszkolu Publicznym w Kałuszynie wykonano naprawę oświetlenia ewakuacyjnego, naprawę drzwi wejściowych, zakupiono wykładzinę dywanową do jednej Sali, zakupiono kuchnię gazową oraz drobny sprzęt agd, na łączną kwotę ok. 12 300 zł;

Opieka nad dziećmi w wieku od 0 do 3 lat

Na podstawie ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2015 roku samorząd utworzył Gminny Żłobek, który zapewnia opiekę dla 30 dzieci. W ramach bieżących wydatków w Żłobku wykonano malowanie sal zajęć, naprawy w łazience i na tarasie zakupiono projektor, głośniki uzupełnienie zabawek na łączną kwotę ok. 8.700 zł.

Wspieranie edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży

Na podstawie Uchwały Nr XXVI/248/2017 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania stypendiów dla uczniów każdego roku na okres od lutego do czerwca uczniom klas IV – VIII szkoły podstawowej i gimnazjum przyznawane są stypendia Burmistrza za szczególne osiągnięcia w nauce i pracy w samorządzie uczniowskim. Program ma na celu wspieranie rozwoju utalentowanych uczniów, którzy dzięki swojej pracy i zaangażowaniu uzyskują wysokie osiągnięcia, chcą się nadal rozwijać. Zadaniem w/w programu jest tworzenie dodatkowej motywacji do pogłębiania wiedzy oraz promowanie najlepszych uczniów, mieszkańców miasta i gminy Kałuszyn. Stypendium dla uczniów szkoły podstawowej wynosi 150 zł., dla uczniów gimnazjum 200 zł miesięcznie. W roku szkolnym 2018/2019 przyznano stypendia dla 6 uczniów Szkoły Podstawowej i 4 uczniów Gimnazjum w Kałuszynie.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych.

Zgodnie z ustawą o systemie oświaty stypendium szkolne jest świadczeniem pomocy materialnej o charakterze socjalnym, udzielanym uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Jest realizowana przez gminę, jako zadanie własne w formie dotacji celowej z budżetu państwa – stanowiącej 80% całego zadania oraz środków własnych stanowiących 20% całego zadania.

W 2019 roku pomoc socjalna dla uczniów kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Okres od I-VI 2019	Okres od IX – XII 2019
Liczba wydanych decyzji	42	26
Przyznana kwota	26.460,00 zł	20.911,50 zł

W tym:		
- dotacja	21.329,00 zł	16.568,20 zł
- środki własne	5.131,00 zł	4.343,30 zł

Dofinansowywanie zwrotu pracodawcom kosztów kształcenia młodocianych pracowników.

Dofinansowanie jest przyznawane na wniosek pracodawcy złożony w terminie 3 miesięcy od dnia zdania przez młodocianego pracownika egzaminu. Dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników jest finansowane ze środków Funduszu Pracy. Środki na dofinansowanie kosztów kształcenia młodocianych pracowników gminie przekazuje Wojewoda. W 2019 roku wydano 4 decyzje , przyznające dofinansowanie na łączną kwotę 21.390,00 zł .

2. Polityka Społeczna

Jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej na poziomie samorządu gminy jest strategia rozwiązywania problemów społecznych. Cele zapisane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kałuszyn do 2025 roku są spójne z celami w zakresie polityki społecznej zawartymi w dokumentach na różnych poziomach: kraju, Województwa Mazowieckiego, Powiatu Mińskiego, a także z priorytetami Strategii Rozwoju Gminy Kałuszyn do 2020 roku. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej – art. 17 ust. 1 zobowiązujący samorząd gminny do opracowania i realizacji strategii wskazuje, że powinna w szczególności uwzględniać programy pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Zadania z obszaru polityki społecznej w gminie Kałuszyn realizowane są przez:

- Ośrodek Pomocy Społecznej – jednostkę organizacyjną Gminy Kałuszyn;
- pełnomocnika ds. rozwiązywania problemów alkoholowych zatrudnionego w Urzędzie Miejskim w Kałuszynie;

Ośrodek Pomocy Społecznej /OPS/ w Kałuszynie realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz innych aktów prawnych, w szczególności: ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawy o dodatkach mieszkaniowych, ustawy – prawo energetyczne, ustawy o karcie dużej rodziny, ustawy o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Do zadań z obszaru polityki społecznej należy zaliczyć także:

- realizację zadań z ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 – opiekę dla 30 dzieci w wieku do 3 lat zapewnia Gminny Żłobek w Kałuszynie.

Ocena zasobów pomocy społecznej Gminy Kałuszyn, uwzględniająca rok oceny - 2019, rok poprzedni oraz prognozę na 2020 rok została sporządzona przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Kałuszynie i była przedmiotem obrad Rady Miejskiej na Sesji w dniu 7 maja 2020 r. Ocena zasobów została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społeczno –

demograficznej. Informacje zawarte w niniejszym opracowaniu obrazują realizację zadań wraz z poniesionymi nakładami finansowymi w ujęciu syntetycznym.

Realizacja zadań z zakresu Pomocy społecznej

Zadania sklasyfikowane w Dziale 852 Pomoc społeczna obejmują w szczególności: wypłatę zasiłków i pomoc w naturze osobom potrzebującym wsparcia, ubezpieczenia zdrowotne, opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierających świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, wypłatę dodatków mieszkaniowych, energetycznych, koszty związane z funkcjonowaniem Ośrodka Pomocy Społecznej, realizację programu „Posiłek w szkole i w domu” i inne.

W ramach wydatków majątkowych zrealizowano zadanie pn. „Przebudowa budynku przy ul. Wojska Polskiego 20 (po Aptece)”, na które poniesiono nakłady w wysokości 2.285.187,64 zł. Zadanie to otrzymało dofinansowanie w formie dotacji w ramach rządowego programu SENIOR+ w wysokości 150 tys. zł, z czego 125 tys. zł na prace budowlane i dostosowanie pomieszczeń oraz 25 tys. zł na wyposażenie pomieszczeń funkcyjnych przeznaczonych na Klub SENIOR+.

Uchwałą Nr X/88/2019 Rady Miejskiej z dnia 7 listopada 2019 r. z dniem 15 grudnia 2019 roku utworzony został ośrodek wsparcia pod nazwą Klub „Senior+”.

Oprócz przebudowy budynku wykonano również prace polegające na uporządkowaniu terenu przyległego. Wykonano parkingi, podjazdy, nowe przyłącza energetyczne, wodno-kanalizacyjne, kanalizację burzową łączya internetowe, drogę wewnętrzną łączącą ul. Wojska Polskiego z ul. Zamojską, oświetlenie uliczne, urządzono tereny zielone. W przebudowanym budynku poza klubem Seniora mają siedzibę: Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Gospodarki Komunalnej, Stacja Pogotowia Ratunkowego, Posterunek Policji, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kałuszynie – Przychodnia Opieki Zdrowotnej.

Rodzaj wsparcia oraz podział na zadania własne gminy i zlecone wraz z wysokością wydatkowanych w 2019 r. środków finansowych na ich realizację przedstawiają poniższe zestawienia.

Zadania własne

Rodzaj zadania/ wsparcia	Ilość świadczeń /osób	Wydatki ogółem	Środki z budżetu Gminy	Środki zewnętrzne /Wojewody, Budżetu Państwa, inne/
Ubezpieczenie zdrowotne	28 osób	13.360,59	-	13.360,59
Zasiłki i pomoc w naturze, w tym:		<u>115.176,47:</u>	<u>86.966,47</u>	<u>28.210,00:</u>
- zasiłki okresowe	25 osób	35.214,47	7.004,47	28.210,00
- zasiłki celowe	86 osób	79.962,00	79.962,00	-
- zasiłki losowe	-	-	-	-
Dodatki mieszkaniowe	10 rodzin	9982,63	9.982,63	-
Zasiłki stałe	34 osoby	166.445,69	-	166.445,69
Funkcjonowanie OPS		439.474,72	337.765,72	101.709,00
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – dwie opiekunki	7 podopiecznych	28.650,07	28.650,07	-

Pomoc państwa w zakresie dożywiania	174 dzieci	47.524,40	21.524,40	26.000,00
Pozostała działalność, w tym:		<u>74.294,73</u>	<u>49.294,73</u>	<u>25.000,00</u>
- odpłatność za pobyt 3 osób w DPS		26.141,22	26.141,22	
- dofinansowanie organizacji prac społecznie użytecznych dla 7 osób bezrobotnych		5.920,60	5.920,60	
-wyposażenie Klubu SENIOR+		42.232,91	17.232,91	25.000,00
Ogółem wydatki bieżące:		894.909,30	534.184,02	360.725,28
Wydatki inwestycyjne		2.285.187,64	2.160.187,64	125.000,00
OGÓŁEM		3.180.096,94	2.694.371,66	485.725,28

Zadania zlecone

Rodzaj wsparcia	Ilość świadczeń /osób	Wydatki ogółem	Środki z budżetu Gminy	Środki zewnętrzne /Wojewody, Budżetu Państwa, inne/
Dodatki energetyczne	8 rodzin	1.039,59	-	1.039,59
Ogółem:		1.039,59	-	1.039,59
Razem wydatki bieżące na zadania własne i zlecone		895.948,89	534.184,02	361.764,87

Na realizację zadań w dziale Pomoc społeczna gmina wydatkowała kwotę 895.948,89 zł. Znaczna część realizowanych zadań to zadania własne gminy, stanowią 99,88 %.

W 2019 roku dofinansowanie realizacji zadań własnych gminy z budżetu Wojewody wyniosło ok. 40,31 %.

Rodzina

Realizacja zadań w dziale 855 Rodzina obejmowała głównie zadania zlecone związane z realizacją polityki państwa: wypłatę świadczeń wychowawczych, rodzinnych, realizację programu Dobry Start, realizację zadania Karta Dużej Rodziny, dofinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych. Celem stworzenie systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, a także profilaktyka środowiska w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny w 2018 roku został uchwalony Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Kałuszyn na lata 2018-2021. W ramach realizacji programu wsparciem objęto 8 rodzin.

Zadania realizowane w 2019 roku z podziałem na zadania zlecone i własne przedstawia poniższe zestawienie.

Zadania zlecone

Rodzaj wsparcia	Ilość świadczeń /osób	Wydatki ogółem	Środki z budżetu Gminy	Środki zewnętrzne /Wojewody, Budżetu Państwa, inne/
Świadczenia wychowawcze wypłacono 666 rodzinom	1050 dzieci	5.480.102,93	-	5.480.102,93

Świadczenia rodzinne		2.477.982,60	-	2.477.982,60
Zasiłki rodzinne	326 rodzin	729.723,77		729.723,77
Dodatki do zasiłków rodzinnych		361.130,40		361.130,40
Świadczenia opiekuńcze na kwotę:		<u>709.799,52</u>		<u>709.799,52</u>
- zasiłki pielęgnacyjne	111 osób	236.079,52		236.079,52
- świadczenia pielęgnacyjne	22 osoby	414.640,00		414.640,00
- specjalny zasiłek opiekuńczy	12 osób	59.080,00		59.080,00
Zasiłek dla opiekuna	3 osoby	14.090,70		14.090,70
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka „Becikowe”	57 osób	57.000,00		57.000,00
Świadczenia rodzicielskie	24 osoby	170.925,78		170.925,78
Przeliczenie świadczenia „złotówka za złotówkę”/art.5 ust3 ustawy o świadczeniach rodzinnych	30 osób	36.089,46		36.089,46
Świadczenia alimentacyjne	32 osoby	232.030,00		232.030,00
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	27osób	97.372,56		97.372,56
Pozostałe wydatki związane z realizacją w/w zadań		69.820,41		69.820,41
Wspieranie rodziny -rządowy program „Dobry start”	741 dzieci	229.720,00	-	229.720,00
Karta Dużej Rodziny Wydano 231 kart tradycyjnych +61 elektronicznych	114 rodzin	746,38	-	746,38
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierających świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna	25 osób	23.599,86	-	23.599,86
Ogółem zadania zlecone:		8.212.151,77	-	8.212.151,77

Świadczenia wychowawcze i rodzinne to główne zadania zlecone realizowane w tym dziale, stanowią odpowiedni 66,73% i 30,17 % ogólnych wydatków.

Zadania własne w dziale Rodzina

Rodzaj wsparcia	Ilość świadczeń /osób	Wydatki ogółem	Środki z budżetu Gminy	Środki zewnętrzne /Wojewody, Budżetu Państwa, inne/
Wsparcie rodzin- asystenta rodziny	8 rodzin, 20 dzieci	21.334,51	17.440,51	3894,00
Zwrot do PCPR części wydatków (50%) za osoby przebywające w niezawodowych rodzinach zastępczych	4 osoby	7.257,31	7.257,31	-
Funkcjonowanie Gminnego Żłobka	30 dzieci	492.200,97	438.200,97	54.000,00
Ogółem zadania własne:		520.792,79	462.898,79	57.894,00

Razem wydatki na zadania własne i zlecone		8.732.944,56	462.898,79	8.270.045,77

Dofinansowanie zadań własnych w dziale Rodzina z budżetu Wojewody wyniosło 11,12 % ogółu wydatków i dotyczyło wsparcia zatrudnienia asystenta rodziny - 18,25 % oraz funkcjonowania Żłobka – 10,97 %.

Poza wymienionymi działami najistotniejszymi pod względem zaspokajania potrzeb i wydatkowania środków do obszarów polityki społecznej zaliczane są także zadania realizowane w działach:

1. Ochrona Zdrowia – Zadania realizowane w tym dziale dotyczą przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Koszt realizacji zadań w 2019 roku to kwota 145.908,05 zł z tego 140.908,05 zł przeciwdziałanie alkoholizmowi i 5.000,00 zł przeciwdziałanie narkomanii. Realizacja zadań została szerzej omówiona przy problematyce Ochrony zdrowia.
2. Edukacyjna opieka wychowawcza obejmuje utrzymanie świetlic szkolnych oraz udzielanie pomocy materialnej dla uczniów– realizacja zadań w tym dziale została przybliżona przy zagadnieniu Oświaty i wychowania. Koszty realizacji zadań sklasyfikowanych w tym dziale w 2019 roku to kwota 92.615,34 zł.

Na realizację zadań w obszarze polityki społecznej w 2019 roku Gmina Kałuszyn wydatkowała kwotę 12.152.604,48 zł, z czego na wydatki bieżące 9.867.416,84 zł.

Rok 2019 był kolejnym rokiem realizacji „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Kałuszyn na lata 2016-2020” realizowano 9 Procedur „Niebieskiej Karty”, w tym założonych zostało 3 nowych kart dla sprawców przemocy, pozostałe były kontynuacją z lat ubiegłych.

Bezrobocie

Wg danych na koniec 2019 roku liczba osób bezrobotnych w Gminie Kałuszyn wyniosła 115 osób, w tym 56 kobiet i 59 mężczyzn. Pod względem wieku bezrobotnych 11 osób było do 25 roku życia, do 30 roku było 28 bezrobotnych, powyżej 50 lat 35 osób, 61 osób było długotrwale bezrobotnych. Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.

Szacunkową stopę bezrobocia rejestrowanego w kraju, województwie, powiecie, i w gminie Kałuszyn w latach 2015-2019 przedstawia poniższe zestawienie:

Szacunkowa stopa bezrobocia w latach 2015 -2019

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
Bezrobocie rejestrowane w kraju	%	9,7	8,2	6,6	5,8	5,2
Bezrobocie rejestrowane w województwie	%	8,3	7,0	5,6	4,9	4,4
Bezrobocie rejestrowane w powiecie	%	8,7	6,8	5,4	5,2	4,9
Bezrobocie rejestrowane w gminie	%	8,7	6,8	5,4	5,2	4,9

Analizując wskaźniki szacunkowej stopy bezrobocia rejestrowanego w kraju, województwie, powiecie i w gminie Kałuszyn na przestrzeni ostatnich pięciu lat należy zauważyć znaczne zmniejszanie się skali tego zjawiska w ostatnich latach. Gmina od wielu prowadzi aktywizację osób bezrobotnych w dostępnych formach ,we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i Ośrodkiem Pomocy Społecznej. W 2019 roku w ramach aktywizacji zatrudniano 7 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ramach prac społecznie użytecznych, 1 osoba odbywała staż przed podjęciem pierwszej pracy po przygotowaniu zawodowym.

3. Ochrona Zdrowia

Zadania gminy w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców realizowane są przez **Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Kałuszynie - Przychodnię Opieki Zdrowotnej**. Przychodnia prowadzi działalność w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, leczenia stomatologicznego, rehabilitacji leczniczej, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w zakresie ginekologii. Na potrzeby zakresów wymienionych świadczeń funkcjonują pracownie diagnostyczne, tj. laboratorium , USG, EKG. Zadania realizowane w tym zakresie finansowane są ze środków publicznych przez Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia. Poza kontraktem z NFZ funkcjonuje poradnia kardiologiczna. Przychodnia prowadzi działalność w dwóch lokalizacjach: przy ul. Wojska Polskiego 24 i przy ul. Warszawskiej 50 w Kałuszynie.

Strukturę organizacyjną Przychodni tworzą następujące komórki organizacyjne:

- Poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej;
- Poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej dla dzieci;
- Gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej;
- Gabinet pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej;
- Gabinet położnej podstawowej opieki zdrowotnej;
- Punkt szczepień;
- Poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej dla dzieci zdrowych;
- Gabinet diagnostyczno – zabiegowy;
- Poradnia Ginekologiczno – Położnicza;
- Poradnia Kardiologiczna;
- Poradnia Stomatologiczna;
- Poradnia Rehabilitacyjna;
- Pracownia Fizjoterapii;
- Pracownia diagnostyki laboratoryjnej;
- Gabinet USG;
- Pracownia EKG.
- Zespół Rehabilitacji Domowej.
- Zespół transportu medycznego – świadczenia zdrowotne udzielane w specjalistycznym środku transportu.

Przychodnia dysponuje ambulansem medycznym Volkswagen Caddy.

Opieka pielęgniarki szkolnej

Od nowego roku szkolnego 2018/2019 został zwiększony wymiar zatrudnienia pielęgniarki szkolnej w Szkole Podstawowej w Kałuszynie. Zwiększenie zatrudnienia finansowane jest z budżetu szkoły, opieka pielęgniarki szkolnej zapewniona jest dzieciom w każdy dzień nauki w godzinach od 8.00 – 14.00.

Ponadto w obszarze ochrony zdrowia w mieście działają trzy apteki.

Przy ul. Wojska Polskiego 20 w Kałuszynie stacjonuje Zespół wyjazdowy Stacji Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego, należącej do SP ZOZ „RM MEDITRANS” w Siedlcach. Jest to Zespół Podstawowy W 04-84. - trzyosobowy /dwóch ratowników medycznych i kierowca/.

Realizacja „Gminnego Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2019 roku.

W celu rozwiązywania problemów związanych z alkoholizmem i narkomanią w gminie działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ponadto w Urzędzie Miejskim zatrudniony jest pełnomocnik ds. rozwiązywania problemów alkoholowych. Komisja działa w oparciu o uchwalany corocznie przez Radę Miejską „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii”.

Główne zadania określone w Programie to:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków – w tym celu prowadzono w stosunku do 5 osób postępowanie zmierzające do podjęcie przez te osoby leczenia odwykowego alkoholowego. Prowadzony jest Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, w którym istnieje możliwość skorzystania z porad indywidualnych i rodzinnych psychologa w sytuacji przemocy w rodzinie i uzależnień .
2. Udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:
  - w każdy czwartek odbywały się spotkania AA-dla osób uzależnionych od alkoholu i Al-Anon – dla osób współuzależnionych szczególnie dla żon i matek alkoholików,
  - współpracowano z Sądem, prokuraturą, policją, pomocą społeczną, służbą zdrowia, szkołami, parafią oraz osobami fizycznymi działającymi na rzecz trzeźwości,
  - współpracowano z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży; w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:
  - 1/ w Gimnazjum i w Szkole Podstawowej w Kałuszynie przeprowadzono warsztaty profilaktyczne dla dzieci i młodzieży, których celem było poznanie strat związanych z eksperymentowaniem z używkami oraz poznanie profilaktycznych czynników chroniących. Prowadzono działalność edukacyjną i reedukacyjną dla dzieci w Bibliotece Publicznej w Kałuszynie.

2/dofinansowano wyjazdy zimowe i wakacyjne dzieci i młodzieży, podczas których realizowane były programy profilaktyczne: Szkoła Podstawowa przeprowadziła program „Sobą być –zdrowo żyć” podczas wyjazdu dzieci do Parku Narodowego Gór Stołowych i okolic, dofinansowano wyjazd uczniów Gimnazjum do Wilna, wyjazd dzieci z zespołu Fleciki, wyjazd młodzieży w Bieszczady zorganizowany przez Parafię Rzymskokatolicką.

3/ Podczas wakacji realizowany był program profilaktyczny „Lato w mieście” skierowany do uczniów Szkoły Podstawowej w Kałuszynie , a w listopadzie program „Listopad miesiącem profilaktyki”, w czasie którego zrealizowano projekt 100 km na 100-lecie Polskiego Komitetu Olimpijskiego.

4/Udzielono dotacji na dofinansowanie wypoczynku letniego z programem profilaktyczno – terapeutycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z Gminy Kałuszyn :

- Stowarzyszeniu Inicjatyw Wszelkich „Drzewo Pokoleń” 05-310 Kałuszyn ul. Pocztowa 4 w kwocie 2.000,00 zł., na realizację zadania pt. „Wakacje z folklorem, rekreacją i programem edukacyjno-profilaktycznym. Aktywny wypoczynek letni na polsko-słowackich Orawach”

- Uczniowski Klub Sportowy w Kałuszynie, 05-310 Kałuszyn ul. Pocztowa 4 otrzymał dofinansowanie w kwocie 2.000,00 zł., na realizację zadania pt. „Organizacja obozu sportowo-rekreacyjnego z programem edukacyjno-profilaktycznym dla dzieci i młodzieży ZAWOJA 2019”,

5/ w ramach edukacji publicznej nt. profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień publikowano artykuły w gazecie szkolnej „Tornister” i w „...Kałuszyńskich” na temat problemów, których powodem jest alkohol i inne uzależnienia,

6/prowadzono zajęcia opiekuńczo-wychowawcze w Szkole Podstawowej. Celem zajęć prowadzonych w świetlicy była szeroko pojęta profilaktyka uzależnień, promocja zdrowego stylu życia oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów adaptacyjnych uczestników zajęć. (w zajęciach w I półroczu 2019 r. uczestniczyło 27 osób),

7/ dystrybuowano materiały informacyjno-edukacyjne: plakaty, ulotki i broszury dla klientów punktu oraz instytucji i organizacji współpracujących z punktem,

8/ współpracowano z Kołem Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Kałuszynie poprzez dofinansowanie realizowanych projektów w ramach aktywizacji instytucji i społeczności gminy do działań na rzecz minimalizacji szkód społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu oraz z sołectwami Nowe Groszki i Stare Groszki – zakupiono sprzęt projekcyjny do świetlicy.

4. Zadanie - wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, którego realizacja polegała na:

1/ uczestnictwie członków GKRPA w konferencji „Dobre praktyki dla Mazowsza w zakresie profilaktyki i uzależnień”, odbywaniu posiedzeń GKRPA,

2 finansowaniu pracy pełnomocnika ds. rozwiązywania problemów alkoholowych,

3/ dofinansowano zorganizowanie pacjentom Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego w Rudce Świąt Bożego Narodzenia (pacjentami są często osoby z wywiadem choroby alkoholowej zamieszkujące na terenie naszej gminy),

5. W ramach zadania - podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych zostali pouczeni o zakazie sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim oraz o obowiązku przestrzegania zakazu spożywania alkoholu w okolicy sklepu, Działania z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi podejmowane są przy współpracy różnych środowisk na terenie gminy, w szczególności placówek oświatowych, Ośrodka Pomocy Społecznej, SP ZOZ Przychodni Zdrowia, Parafii, instytucji kultury, sołtysów, stowarzyszeń oraz grup samopomocowych AA i AL-Anon. Na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2019 roku wydatkowano kwotę 145.908,05 zł . co stanowi 100 % planowanych wydatków .

4. Kultura

Zadania gminy w zakresie kultury i dziedzictwa narodowego realizowane są przez samorządowe instytucje kultury: Dom Kultury w Kałuszynie i Bibliotekę Publiczną w Kałuszynie oraz we współpracy z organizacjami pozarządowymi, jednostkami organizacyjnymi gminy i parafią.

Dom Kultury prowadzi działalność kulturalno-artystyczną skierowaną do różnych grup wiekowych, zaspokajając istotne potrzeby kulturalno-społeczne mieszkańców. Przy DK działa Zespół Międzypokoleniowy Razem, Uniwersytet III Wieku.

Do zajęć stałych organizowanych w Domu Kultury należą: nauka gry na keyboardze, rytmika dla dzieci zajęcia w ramach Kreatywnego Uniwersytetu Dziecięcego, zajęcia dla słuchaczy UTW, projekcje filmów w Kinie za Rogiem. Odbywają się tutaj próby: Zespołu emeryckiego „Złota Jesień”, Zespołu Międzypokoleniowego Razem, zespołów „Weterani Big bitu”, „Maki Chłopaki”, spotkania integracyjne, warsztaty tematyczne Uniwersytetu III Wieku i Koła Emerytów w Kałuszynie oraz spotkania okolicznościowe z okazji Świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy i innych okazjonalnych. Powiatowy Ośrodek Doradztwa we współpracy z DK organizuje gminną olimpiadę wiedzy o wiejskim gospodarstwie domowym.

Podczas ferii zimowych i wakacji DK organizuje zajęcia dla dzieci i młodzieży.

Ponadto do wydarzeń kulturalnych zorganizowanych w 2019 roku przez Dom Kultury bądź we współpracy należą: koncert muzyczny z okazji Dnia Kobiet, spektakle teatralne dla dzieci i dorosłych, koncert z okazji Dnia Matki, program artystyczny z okazji Święta Konstytucji 3 Maja, koncerty letnie w Parku Miejskim, festyn dożynki gminno-parafialne, we współpracy ze Stowarzyszeniem Inicjatyw Wszelkich „Drzewo Pokoleń” oraz Szkołą Podstawową XI edycję wydarzenia „Miasteczko Dwóch Kultur”. W 2019 roku był zorganizowany Pierwszy Powiatowy Przegląd Zespołów Ludowych oraz I Turniej Szaradziarski .

Biblioteka Publiczna jest instytucją powołaną do zaspokajania i rozwijania potrzeb czytelniczych mieszkańców miasta i gminy Kałuszyn oraz upowszechniania wiedzy, gromadzenia i opracowywania materiałów bibliotecznych ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu, udostępniania zbiorów bibliotecznych, prowadzenia działalności informacyjno-bibliograficznej, popularyzacji książek i czytelnictwa. Placówka niezmiennie służy mieszkańcom miasta i gminy Kałuszyn

realizując wiele ciekawych inicjatyw, upowszechniając i promując czytelnictwo, prowadząc działalność informacyjną oraz kulturalno-edukacyjną. Podczas realizacji zadań Biblioteka współpracuje z placówkami oświatowymi wszystkich szczebli, świetlicami wiejskimi oraz z samorządem.

Biblioteka redaguje i składa „...Kałużyńskie” - informator samorządu Gminy Kałuszyn. Ogólny stan księgozbioru na koniec roku 2019 roku wynosił ponad 23 000 woluminów. Biblioteka gromadzi również multimedia, których posiada 357 jednostek inwentarzowych (są to audiobooki, filmy i programy komputerowe). Wartość zbiorów wynosi: 393.622,05.zł. Wszystkie zbiory które wpływają do Biblioteki podlegają pełnemu opracowaniu, są skatalogowane w 100% w bazie komputerowej. Na bieżąco aktualizowany jest katalog online. Na koniec 2019 r. zarejestrowanych zostało 1.309 użytkowników, w tym 1.222 czytelników, wypożyczono na zewnątrz 13.358 woluminów, 794 czasopisma nieuprawne oraz ponad 53 zbiory specjalne. Na miejscu w czytelni udostępniono prezencyjnie: 2.096 woluminów i 820 czasopism. Z Czytelni Internetowej każdego roku korzysta około 600 użytkowników. Placówka zapewnia bezpłatny dostęp do Internetu i Wi-Fi. Placówka jest czynna 56 godzin tygodniowo. Biblioteka Publiczna w Kałuszynie corocznie bierze udział w ogólnopolskich akcjach takich jak : Narodowe Czytanie, Noc Bibliotek, Jak nie czytam jak czytam - Ogólnopolska Kampania Bicia Rekordu w Czytaniu, Odjazdowy Bibliotekarz, Ogólnopolski Tydzień Bibliotek, Mała książka - wielki człowiek, Finał WOŚP, Dzień Bezpiecznego Internetu, Warszawskie Targi Książki na PGE Narodowym.

Wśród licznych imprez kulturalnych organizowanych przez Bibliotekę ze względu na formę działalności na szczególną uwagę zasługują: spotkania z pisarzami i ciekawymi ludźmi, koncerty z cyklu „Kulturalne czwartki”, warsztaty kreatywne „Twórcze Lejdis”, biblioteczna kinoteka, wystawy plastyczne, promocja książek, konkursy (Konkurs Recytatorski „Warszawska Syrenka” oraz „Super Czytelnik Wakacji 2019”) oraz lekcje i zajęcia biblioteczne. Przy Bibliotece działa „Klub Książkowych Motyli”. Wspólnie z Szkołą Podstawową realizowany jest projekt literacko-plastyczny „Literackie podróże te małe i te duże”. Placówka organizuje od kilku lat dla dzieci: „Ferie w Bibliotece” i „Lato w mieście”.

Wspólnie z samorządem zorganizowano: Wielkanoc Samorządową i Wigilię Samorządową. Kolejnym przedsięwzięciem jest cykliczne wydarzenie „Noc Świętojańska” nad Zalewem Karczunek. W placówce odbyła się również prezentacja monografii „Kałuszyn: studia z dziejów miasta, parafii i okolic”, która zapoczątkowała cykl warsztatów historyczno-genealogicznych „Kałużyńskie spotkania z historią”.

Biblioteka zajmuje się zbieraniem materiałów, składem i przekazywaniem do druku oraz kolportażem miesięcznika „...Kałużyńskie Informator Samorządu Gminy Kałuszyn”.

Należy podkreślić, że również gminne placówki oświatowe współdziałają przy organizacji szeregu imprez i przedsięwzięć kulturalnych. Występy artystyczne indywidualne uczniów oraz Zespołów Kasianiecka, Fleciki uświetniają uroczystości patriotyczne, okazjonalne, związane z podtrzymywaniem tradycji i zwyczajów /puszczenie wianków w Noc Świętojańską, uczestnictwo w korowodzie dożynkowym, śpiewanie kolęd w okresie Świąt Bożego Narodzenia/. Przedszkolaki prezentują swoje umiejętności podczas Dnia

Babci i Dziadka, czy Dnia Rodziny. W życie kulturalne miasta i gminy, integrację środowiska włączają się także organizacje pozarządowe działające na terenie wiejskim /koła gospodyń wiejskich w Garczynie Dużym, Olszewicach, Zimnowodzie, stowarzyszenia w Gołębiówce, Falbogach, Zimnowodzie, OSP z terenu miasta i gminy, które w zależności od zainteresowań środowiska organizują warsztaty tematyczne, kulinarne, spotkania okolicznościowe, aktywny wypoczynek dla dzieci i młodzieży podczas ferii zimowych i wakacji oraz współdziałają przy organizacji gminnych festynów, prezentując swój dorobek.

W organizację uroczystości z okazji świąt państwowych, patriotycznych czy obchodów rocznicowych angażują się wszystkie jednostki gminne i organizacje. Każdego roku szczególna ranga nadawana jest organizacji obchodów zwycięskiej bitwy września 1939 roku w Kałuszynie. W tej patriotycznej uroczystości z udziałem Kompanii Honorowej Wojska Polskiego, orkiestry wojskowej biorą udział środowiska kombatanckie i ich rodziny, przedstawiciele parlamentu, wojska, służb wojewódzkich, powiatowych oraz mieszkańcy miasta i gminy.

Samorząd Gminy Kałuszyn wspiera organizatorów imprez poprzez nieodpłatne udostępnianie terenu oraz sceny plenerowej w Parku Miejskim a także poprzez udzielanie w miarę możliwości wsparcia finansowego.

Na realizację zadań w obszarze kultura i dziedzictwo narodowe w 2019 roku przez samorządowe instytucje kultury przeznaczono kwotę 1.010.000 zł. Kwota ta przekazana została w formie dotacji dla Domu Kultury w wysokości 510.000 zł i Biblioteki w wysokości 500.000 zł dla każdej.

Ponadto z budżetu gminy zostały wydatkowane środki na doposażenie świetlic wiejskich, zagospodarowanie oraz utrzymanie terenu wokół w kwocie ok. 43.000 zł poniesione w ramach funduszu sołectkiego sołectw: Falbogi, Milew, Sinołęka, Nowe Groszki, Stare Groszki. W 2019 roku została wykonana instalacja grzewcza w świetlicy w Nowych Groszkach na kwotę 38.218,85 zł z wykorzystaniem środków funduszu sołectkiego Nowych Groszk i Starych Groszk oraz z dofinansowaniem z Urzędu Marszałkowskiego w ramach „Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw – Mazowsze 2019” w formie dotacji w wysokości 10.000,00 zł.

5.Sport i rekreacja

Sport i rekreacja to ważna dziedzina życia mieszkańców miasta i gminy Kałuszyn. Aktywność ruchowa stała się doskonałym sposobem na spędzanie wolnego czasu przez dzieci i młodzież, ale również osoby dorosłe. Zajęcia sportowo-rekreacyjne mogą odbywać się w sposób zorganizowany w klubach sportowych lub indywidualnie.

W gminie Kałuszyn w 2019 roku funkcjonowały następujące kluby sportowe:

- Stowarzyszenie Klub Sportowy VICTORIA w Kałuszynie,
- Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej w Kałuszynie,
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy GIMNAZJON przy Gimnazjum Publicznym w Kałuszynie.

Zajęcia treningowe oraz zorganizowane zawody realizowane były w oparciu o posiadaną przez gminę bazę sportową:

- boisko sportowe przy ul.1 Maja w Kałuszynie
- kompleks boisk o sztucznej nawierzchni na terenie przyszkolnym przy ul. Pocztowej w Kałuszynie:
  - boisko do piłki nożnej ORLIK,
  - boisko do siatkówki i koszykówki,
  - kort tenisowy,
  - boisko wielofunkcyjne z możliwością gry w piłkę nożną, siatkową, koszykową oraz tenisa ziemnego z bieżnią lekkoatletyczną,
- dwie hale sportowe w budynku szkoły w Kałuszynie ,

Do dyspozycji mieszkańców w 2019 roku była również dobrze przygotowana baza rekreacyjna:

- na obiekcie zalew Karczunek:
  - kąpielisko,
  - pomost dla dzieci ,
  - plaża,
  - boisko do siatkówki plażowej,
  - miejsca do grillowania,
  - plac zabaw dla dzieci,
  - ścieżka rowerowa,
  - siłownia zewnętrzna,
- plac zabaw w parku miejskim,
- place zabaw przy Gminnym Żłobku i przy Przedszkolu w Kałuszynie

Na terenie wiejskim gminy do dyspozycji mieszkańców było:

- siedem placów zabaw dla dzieci w sołectwach Gołębiówka, Nowe Groszki, Patok, Leonów, Przytoka, Chrościce / -na terenie przyszkolnym/, Ryczołek /- wyposażone w urządzenia siłowni zewnętrznej dla dorosłych/,Sinołęka.
- boiska do piłki nożnej przy szkole w Chrościcach, w miejscowości Wąsy oraz na terenie OSP Zimnowoda,
- stoły do tenisa stołowego, stoły bilardowe w remizo-świetlicach w Falbogach, Wąsach, Sinołęce, Zimnowodzie.

Do przedsięwzięć z zakresu kultury fizycznej i sportu realizowanych we współpracy z organizacjami w roku sprawozdawczym należały w szczególności:

1. Organizacja działalności szkoleniowej, rozgrywek i współzawodnictwa sportowego dzieci, młodzieży i dorosłych.
2. Organizowanie imprez sportowych /turniejów, rozgrywek w różnych dziedzinach sportu: piłka nożna, siatkówka, koszykówka, tenis stołowy i ziemny oraz kick-boxing/. Organizowane były turnieje w kategorii dziewcząt i chłopców, XIII Memoriał Tomka Chrościckiego.
- 3.Zorganizowanie I Gminnego Pikniku Rodzinnego "Stare jest fajne", organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz mieszkańców gminy Kałuszyn / ferie z Victorią, turnieje Piłki plażowej pod patronatem Burmistrza Kałuszyna, Wakacyjna Liga Piłki Nożnej, Wakacyjna Liga tenisa ziemnego.
4. Uatrakcyjnianie innych wydarzeń na terenie Gminy poprzez organizowanie rozgrywek sportowych, m.in. podczas finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy – turniej tenisa stołowego w trzech kategoriach wiekowych.

5. Organizowanie wakacyjnych obozów sportowych dla dzieci i młodzieży.

Samorząd Gminy poza bieżącym utrzymaniem infrastruktury sportowej i rekreacyjnej podejmował działania celem tworzenia nowej przestrzeni do aktywności ruchowej, korzystając przy tym z zewnętrznych możliwości finansowania.

W 2019 roku wykonano modernizację stadionu piłkarskiego przy ul. 1 Maja w Kałuszynie. Wykonana została trybuna z 142 miejscami siedziskowymi oraz system nawadniający boisko, zadanie zostało zrealizowane z dofinansowaniem Samorządu Województwa Mazowieckiego w ramach programu Mazowiecki Instrument Wsparcia Infrastruktury Sportowej.

Na terenie wiejskim w 2 sołectwach utworzona została przestrzeń do aktywności fizycznej mieszkańców z dofinansowaniem Samorządu Województwa Mazowieckiego w ramach z Mazowieckiego Instrument Aktywizacji Sołectw /MIAS/: utworzono siłownie zewnętrzne i place zabaw w miejscowościach Mroczi i Wity. Z dofinansowaniem z MIAS poprawiona została estetyka przestrzeni publicznej w 3 miejscowościach poprzez:

- ułożenie kostki brukowej na terenie wokół świetlicy wiejskiej we wsi Wąsy,
- modernizację zatoczki autobusowej w miejscowości Budy Przytockie,
- rozpoczęto modernizacja instalacji grzewczej w budynku świetlicy wiejskiej w Nowych Groszkach.

Ponadto projekty złożone przez Gminę Kałuszyn związane z rozwojem lokalnej infrastruktury, aktywizacją życia społecznego i kulturalnego do Konkurs „WzMOcniJ swoje otoczenie” organizowanego przez Polskie Sieci Elektroenergetyczne uzyskały finansowe wsparcie w ich wdrożeniu. W ramach tego działania została utworzona siłownia plenerowa i rozbudowany plac zabaw istniejący przy Szkole Podstawowej w Chrościcach oraz dokonano wymiany 22 szt. okien, 4 pary drzwi oraz 32 szt. parapetów w świetlicy w Nowych Groszkach.

6. Bezpieczeństwo

Bezpieczeństwo osób i mienia na terenie Gminy Kałuszyn zapewnia Posterunek Policji w Kałuszynie, jednostka podlega Komisarjatowi Policji w Mrozach. Praca Posterunku Policji w Kałuszynie skoordynowana jest z działaniem Komisariatu Policji w Mrozach. Od grudnia 2019 r. siedziba Posterunku Policji znajduje się w nowej lokalizacji w budynku przy ul. Wojska Polskiego 20. Nowy lokal znacznie poprawił warunki funkcjonowania Posterunku, posiada oddzielne wejście, ma pow. ok.80 m², na którą składają się trzy pokoje biurowe, pomieszczenie techniczne, szatnia, łazienka, korytarz. Prace budowlane i dostosowawcze wykonała Gmina Kałuszyn, natomiast Komenda Stołeczna Policji wyposaża posterunek w sprzęt kwatermistrzowski, informatyczny i łączności oraz przekazała nowy pojazd służbowy.

Na podstawie danych przekazanych przez Posterunek Policji w Kałuszynie w 2019 roku w gminie Kałuszyn odnotowano 66 przestępstw, z tego stwierdzono 14 przestępstw o charakterze kryminalnym.

Odnośnie zaistniałych zdarzeń w 2018 roku i 2019 roku wg informacji przekazanej przez Posterunek Policji struktura przedstawia się następująco:

Lp	Rodzaj zdarzenia	2018 rok	2019 rok
	Przestępstwa o charakterze kryminalnym	22	14
1	kradzieże	9	8

2	kradzieże z włamaniem do mieszkania	3	1
	kradzieże z włamaniem do innych obiektów / pl. Handlowe	7	2
	kradzieże z włamaniem do pojazdu	1	1
	uszkodzenia mienia	2	1
	Pozostałe zdarzenia	34	30
	nietrzeźwi kierujący pojazdem	18	12
	wypadki drogowe	11	6
	przestępstwa narkotykowe	3	7
	Samobójstwa	0	1
	uszkodzenia ciała	2	4

Wykrywalność przestępstw ogółem i kryminalnych w 2019 r. wynosiła 85,37 %, w 2018 r. – 85,7 %.

W 2019 r. stwierdzono mniej zdarzeń drogowych w porównaniu z 2018 r.: w 2019 r. było 6 wypadków, natomiast w 2018 roku było 11, w 2019 odnotowano 45 kolizji drogowych, tj. o 40 mniej niż w 2018. W 2019 roku funkcjonariusze Posterunku Policji w Kałuszynie i Komisariatu Policji w Mrozach przeprowadzili na terenie miasta 412 interwencji, i na terenie gminy 245 interwencji w miejscach publicznych oraz w miejscach zamieszkania.

W celu poprawy bezpieczeństwa na terenie miasta i gminy Kałuszyn oprócz wzmocnienia służb przez Zespół Patrolowo- Interwencyjny z Komisariatu Policji w Mrozach w rejonach najbardziej zagrożonych przestępstwami i wybrykami chuligańskimi w 2019 roku były kierowane służby pionów kryminalnych Komisariatu Policji w Mrozach i Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim oraz Wydział Ruchu Drogowego KPP Mińsk Mazowiecki. Prowadzone były spotkania środowiskowe z mieszkańcami oraz młodzieżą szkolną, na których omawiano sposoby postępowania w przypadkach ujawniania przestępstw i zapobiegania zjawiskom kryminogennym. Omawiano sposoby zabezpieczenia mienia środkami technicznymi, przekazywano informacje o sposobach kontaktowania się z Posterunkiem Policji w Kałuszynie, Komisariatem Policji w Mrozach i dzielnicowym danego terenu. W 2019 roku Gmina Kałuszyn przekazała 10.000 zł na wsparcie Policji celem zakupu radiowozu.

W 2019 r. w Domu Kultury w Kałuszynie odbyły się dwukrotnie debaty społeczne na temat bezpieczeństwa z udziałem Komendanta Powiatowej Policji, przedstawicieli Komisariatu Policji w Mrozach, Kierownika Posterunku Policji w Kałuszynie dzielnicowego gminy Kałuszyn. W debatach brali również udział Burmistrz Kałuszyna Pan Arkadiusz Czyżewski, przewodniczący Rady Miejskiej w Kałuszynie Pan Bogusław Michalczyk, członek Zarządu Powiatu Mińskiego, dyrektor Szkoły Podstawowej w Kałuszynie Pan Marek Pachnik, radni Rady Miejskiej oraz mieszkańcy. Główne problemy poruszane podczas debaty to sygnalizacja świetlna na drodze nr 2 w mieście oraz zwiększenie etatów w Posterunku w Kałuszynie o dzielnicowego.

W zakresie bezpieczeństwa pożarowego oraz likwidacji innych miejscowych zagrożeń spowodowanych awariami urządzeń technicznych, kolizjami i wypadkami na

drogach, gwałtownymi załamaniem pogody istotne znaczenie odgrywa działalność jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych w Kałuszynie, Olszewicach, Sinołęce, Falbogach, Gołębiówce, Zimnowodzie, Wąsach i Nowych Groszkach. W 2019 r. odnotowano 93 zdarzenia na terenie miasta i gminy, tj. o 7 % mniej niż w roku 2018 r. Do wszystkich zdarzeń były dysponowane jednostki OSP. Odnotowane zdarzenia wg statystyki PSP dotyczyły: 27 pożarów /w tym upraw rolnych 14, budynki mieszkalne 3, magazynowe – 2, użyteczności publicznej -1, lasy -2, inne obiekty – 3, środki transportu – 3/, miejscowych zagrożeń 4 wezwania to alarmy fałszywe. OSP Sinołęka dysponowana była do 33 zdarzeń /11 pożarów i 22 miejscowych zagrożeń/, pozostałe jednostki odnotowały po kilka wyjazdów.

W 2019 roku zakupiony został używany samochód ratowniczo-gaśniczy z przeznaczeniem dla OSP Sinołęka. Koszt zakupu i doposażenia to kwota 100 tys. zł.

V. INFORMACJE FINANSOWE I INWESTYCYJNE

1. Wykonanie budżetu Gminy Kałuszyn

Docho d y

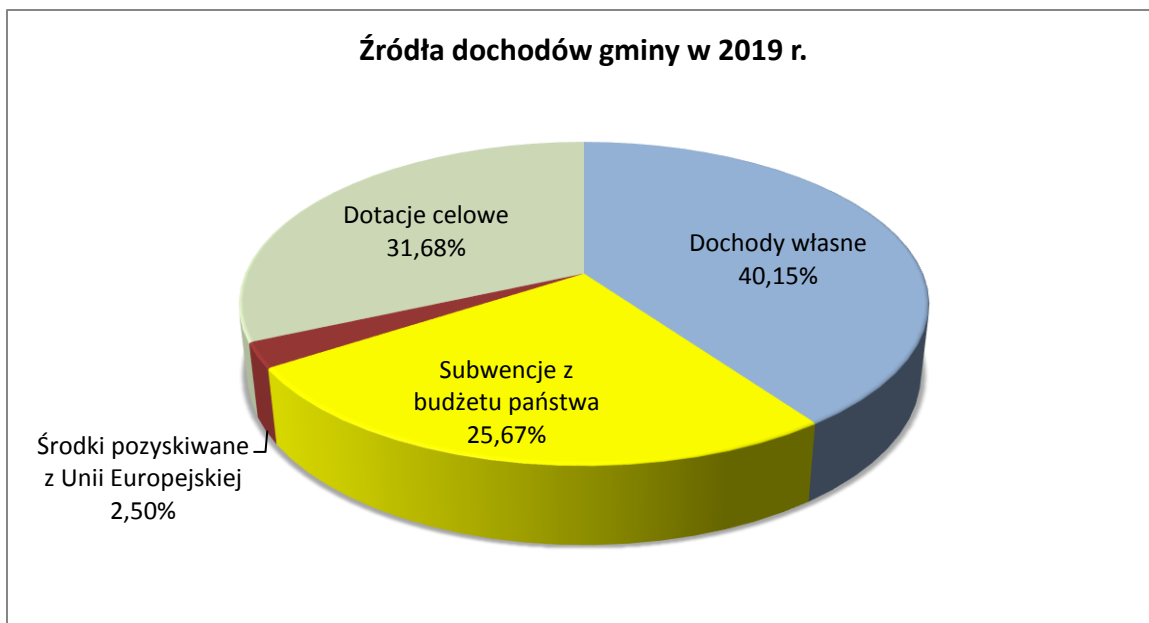
Budżet na 2019 rok przyjęty został uchwałą nr IV/13/2018 Rady Miejskiej W Kałuszynie z dnia 28 grudnia 2018 r. W ciągu roku wprowadzane były zmiany w budżecie uchwałami Rady Miejskiej oraz zarządzeniami Burmistrza Kałuszyna. Budżet Gminy Kałuszyn za 2019 r. wykonany został po stronie dochodów w wysokości 30.500.257,56 zł na plan 31.264.494,22 zł, co stanowi 97,56 % planu , planowane wydatki 33.802.494,22 zł zrealizowane zostały w kwocie 32.838.560,29 zł, co stanowi 97,15 % planowanych.

Strukturę planowanych i wykonanych dochodów budżetu Gminy Kałuszyn w 2019 r. przedstawia poniższe zestawienie

Źródła dochodów	Plan		Wykonanie	
	Dochody w zł	% udział w budżecie	Dochody w zł	% udział w budżecie
Dochody własne	12.561.668,05	40,18	12.244.863,54	40,15
Subwencje z budżetu państwa	7.830.619,00	25,05	7.830.619,00	25,67
Dotacje celowe	9.676.330,02	30,95	9.662.722,67	31,68
Środki pozyskiwane z Unii Europejskiej	1.195.877,15	3,82	762.052,35	2,50
Dochody ogółem	31.264.494,22	100,00	30.500.257,56	100,00

W 2019 roku największe źródło planowanych i wykonanych dochodów gminy stanowiły dochody własne -planowane 40,18 %, wykonane 40,15 %, w dalszej kolejności dotacje celowe i subwencje z budżetu państwa.

Źródła dochodów gminy w 2019 roku obrazuje poniższy wykres:

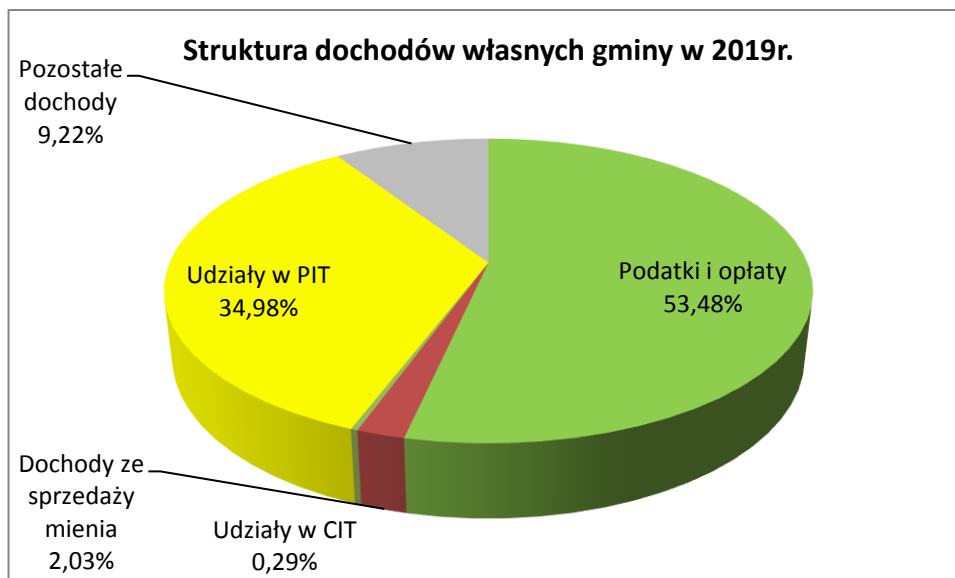
Strukturę wykonanych dochodów własnych Gminy Kałuszyn wg głównych źródeł w latach 2018 - 2019 oraz dynamikę wzrostu obrazuje poniższa tabela.

Źródła dochodów własnych	2018 r.	2019 r.	Dynamika wzrostu w %
	Dochody wykonane w zł	Dochody wykonane w zł	
Podatki i opłaty, w tym:	4.840.504,10	6.548.098,35	135,28
- Podatek od nieruchomości	2.566.699,73	4.068.894,92	158,53
- Podatek od środków transportowych	347.283,81	368.375,72	106,07
- Podatek rolny	263.178,21	263.801,09	100,24
- Podatek leśny	86.219,79	85.154,92	98,76
Dochody ze sprzedaży mienia	318.150,00	249.202,00	78,33
Udziały w PIT	3.573.653,00	4.283.284,00	119,86
Udziały w CIT	52.010,68	35.693,93	68,63
Pozostałe dochody	1.894.067,55	1.128.585,26	59,59
Dochody własne ogółem	10.360.235,33	12.244.863,54	118,19

Wykonane dochody własne gminy w 2019 r. były wyższe o 18,19 %, tj. ok. 1.885 tys. zł w porównaniu do roku ubiegłego. Najwyższy wzrost kwotowy nastąpił w dochodach z tytułu podatku od nieruchomości – 58,53 % oraz udziałów w PIT -19,86 %.

Strukturę dochodów własnych Gminy Kałuszyn w 2019 roku obrazuje poniższy wykres

Wydatki

Gmina ponosiła wydatki związane z realizacją bieżących zadań ustawowych, zadań zleconych gminie ustawami oraz wydatki na realizację zadań inwestycyjnych.

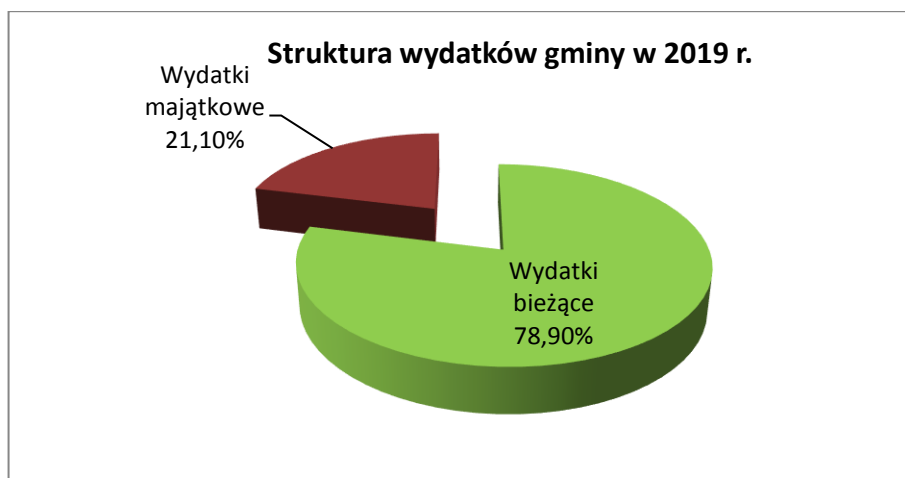
Strukturę planowanych i wykonanych wydatków budżetu Gminy Kałuszyn w 2019 r. przedstawia poniższe zestawienie

Lp.	Wyszczególnienie	Plan wydatków	Wykonanie budżetu	% wykonania planu	% udział wykonania
1	Wydatki bieżące na zadania własne,	17.863.707,94	17.194.584,97	96,25	66,36
2	Wydatki bieżące na zadania zlecone	8.580.740,42	8.569.529,78	99,87	33,08
3	Wydatki bieżące na podstawie porozumień między jednostkami samorządowymi	0,00	0,00	-	0,00
4	Wydatki bieżące finansowane ze środków z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	145.908,05	145.908,05	100,00	0,56
	Razem wydatki bieżące	26.590.356,41	25.910.022,80	97,44	100,00
	Wydatki inwestycyjne	7.212.137,81	6.928.537,49	96,07	
	Wydatki ogółem	33.802.494,22	32.838.560,29	97,15	

Wydatki gminy na realizację zadań własnych w 2019 roku stanowiły 66,36 % wydatków bieżących, na realizację zadań zleconych 33,72 % wydatków bieżących, wydatki na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, które są finansowane z dochodów z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych stanowiły 0,56 %

wydatków bieżących. Wydatki bieżące stanowiły 78,90 %, a majątkowe 21,10 % ogółu wydatków budżetu Gminy Kałuszyn.

Strukturę wydatków Gminy Kałuszyn w 2019 roku obrazuje poniższy wykres

Strukturę wykonanych wydatków Gminy Kałuszyn wg układu klasyfikacji budżetowej w latach 2018 - 2019 oraz dynamikę /zmiany 2019 r w stosunku do 2018 roku/ obrazuje poniższa tabela.

Struktura wydatków budżetu Gminy w latach 2018-2019 wg układu klasyfikacyjnego

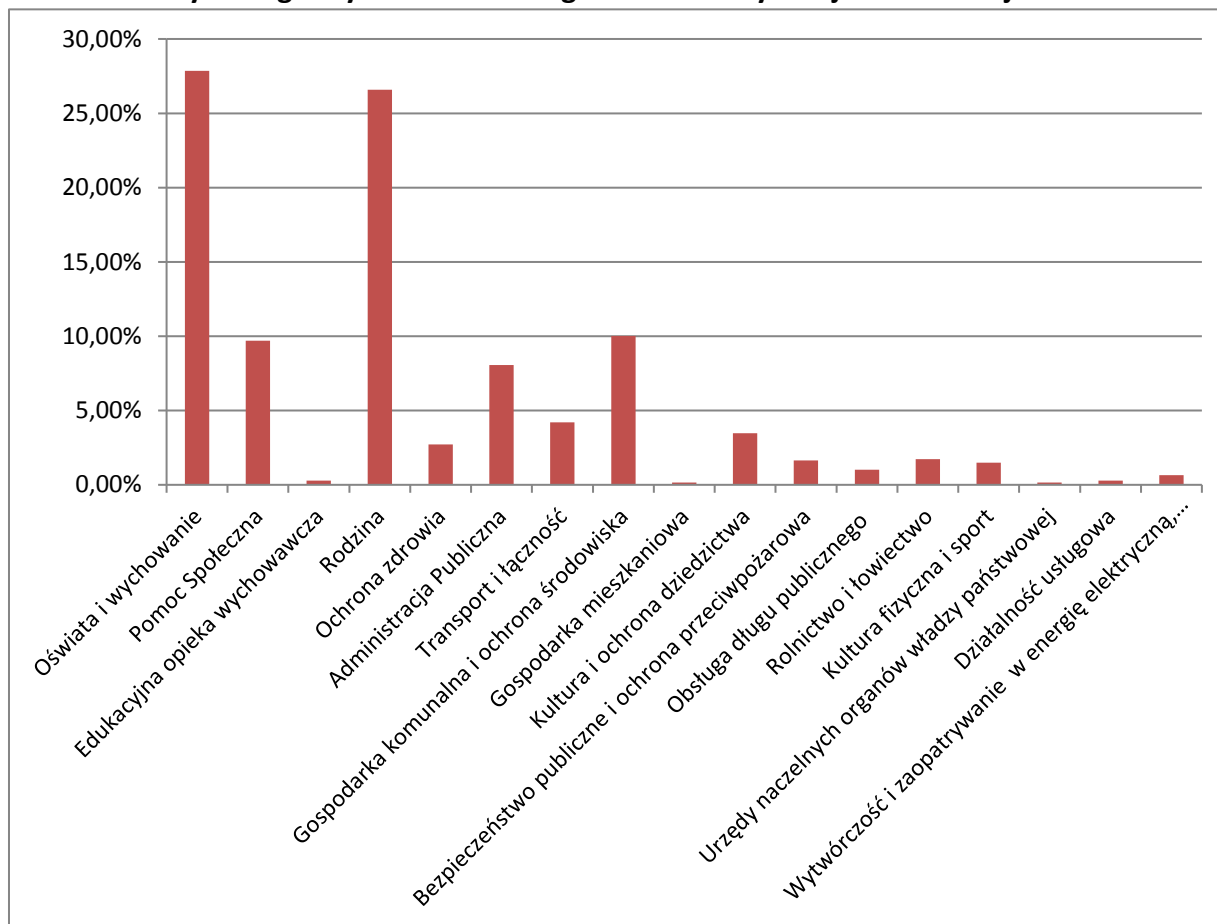
Dział	Klasyfikacji budżetowej	Wydatki ogółem w zł; (%udział w budżecie)	Wydatki ogółem w zł; (%udział w budżecie)	Dynamika
		2018 rok	2019 rok	2019/2018
801	Oświata i wychowanie	8356007,56	9145715,46	109,45
852	Pomoc Społeczna	854.238,06	3181136,53	372,39
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	127370,18	92615,34	72,71
855	Rodzina	7806769,76	8732944,56	111,86
851	Ochrona zdrowia	147.117,71	895013,14	608,37
750	Administracja Publiczna	2.639.528,21	2649318,98	100,37
600	Transport i łączność	2.174.181,69	1377515,07	63,36
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1.541,00	0,00	-
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1.409.949,96	3288065,89	233,20
700	Gospodarka mieszkaniowa	55.293,37	53348,78	96,48
921	Kultura i ochrona dziedzictwa	1.052.497,39	1141928,11	108,50

754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	363611,03	536217,53	147,47
757	Obsługa długu publicznego	272787,55	333495,91	122,25
010	Rolnictwo i łowiectwo	1800268,23	565463,17	31,41
926	Kultura fizyczna i sport	587273,61	487106,86	82,94
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	59980,04	51991,97	86,68
710	Działalność usługowa	15425,83	93900,76	608,72
400	Wytwórczość i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	63427,81	212782,23	335,47
150	Przetwórstwo przemysłowe	0,00	0,00	-
758	Różne rozliczenia	0,00	0,00	-
Ogółem wydatki		27.787.268,99	32.838.560,29	118,18

W 2019 roku nastąpił wzrost o 18,18 % wydatków budżetu gminy w porównaniu do 2018 roku. Największy wzrost kwotowy i procentowy w następujących działach:

- w dziale wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę, gdzie sklasyfikowane zostały wydatki przeznaczone na dofinansowanie do ceny 1m³ wody i ścieków dla odbiorców indywidualnych;
- w dziale Działalność usługowa - w ramach wydatków bieżących zrealizowano projekt podniesienia kompetencji cyfrowych poprzez przeprowadzenie szkoleń wśród mieszkańców gminy Kałuszyn sfinansowany w 100,00 % środkami zewnętrznymi UE i BP,
- w kolejnych działach wzrost wydatków wynikał z realizacji zadań inwestycyjnych: w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa sklasyfikowany został zakupi średniego samochodu ratowniczo-gaśniczy na potrzeby OSP Sinołęka. W dziale Pomoc społeczna sklasyfikowano zadanie pn. "Przebudowa budynku przy ul. Wojska Polskiego 20 (po Aptece)", w którym po przebudowie został utworzony Klub SENIOR+. Na utworzenie Klubu Seniora gmina otrzymała dofinansowanie w formie dotacji w ramach rządowego programu SENIOR+ w wysokości 150 tys zł, w tym 125 tys. zł na prace budowlane. Na utworzenie pomieszczeń przeznaczonych na klub Oprócz przebudowy budynku wykonano również prace polegające na uporządkowaniu terenu przyległego, wykonano parkingi, podjazdy, drogę wewnętrzną łączącą ul. Wojska Polskiego z ul. Zamojską, oświetlenie uliczne, urządzono tereny zielone. W budynku mieści się siedziba OPS, ZGK, Policji oraz stacjonuje Zespół ratownictwa medycznego. W dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska sklasyfikowano zadanie „Zaprojektowanie i budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Olszewicach na działce 124/2”. Wydatki budżetu Gminy w 2019 roku wg działów klasyfikacji budżetowej obrazuje poniższy wykres:

Wydatki gminy w 2019 roku wg. działów klasyfikacji budżetowej

2.Realizacja zadań inwestycyjnych

Wysokość wydatków majątkowych w 2019 roku wyniosła 6.928.537,49 zł i była niższa od planowanych na kwotę 7.212.137,81zł o 3,52 %.

Zadania inwestycyjne realizowane przez Gminę Kałuszyn w 2019 roku wraz z poniesionymi nakładami przedstawia poniższe zestawienie:

Lp	Nazwa zadania /przedsięwzięcia/ inwestycyjnego	Całkowite koszty realizacji zadania	Nakłady poniesione w 2019 roku	Opis zadania, uwagi o wykonaniu itp.
1	Wymiana sieci wodociągowej Falbogi - Mrocзки	353 500,00	353.485,68	Wymieniono 983 mb sieci, 6 kpl hydrantów, przełączono istniejące przyłącza
2	Budowa chodnika i nakładka bitumiczna na ul. Wyzwolenia w Kałuszynie	419 000,00	418.811,51	Wykonano nakładkę bitumiczną dł. 450 mb, chodnik prawostronny z kostki na dł. 450 mb i szerokości 1,5 m

3	Przebudowa drogi gminnej w Sinołęce zapewniającej dojazd do pól wsi Sinołęka - II etap (od 0+825,00 do 1+553,90)	314 700,00	314 693,76	145.000,00 – środki finansowe zewnętrzne z budżetu Samorządu Województwa Mazowieckiego
4	Przebudowa drogi gminnej w e wsi Sinołęka na odcinku od 1+553,90 - 1+710,00	64 000,00	63.935,12	40.681,00 – środki z budżetu Samorządu Województwa Mazowieckiego 23.254,12 – środki budżetu gminy
5	Wykonanie nakładki bitumicznej na ul. Żeromskiego w Kałuszynie	92 500,00	92.500,00	Wykonano nakładkę bitumiczną dł. 115 mb oraz regulację 6 studzienek
6	Opracowanie dokumentacji na ul. Robotniczą w Kałuszynie	56 000,00	55 844,00	
7	Opracowanie dokumentacji na ul. Kwiatową w Kałuszynie	12 000,00	11.070,00	
8	Opracowanie dokumentacji projektowej i budowa drogi Olszewice-oczyszczalnia- ul. Warszawska	56 000,00	55 350,00	
9	Wymiana kotłów węglowych na gazowe w kotłowniach przy ul Zamojskiej i ul. Polnej w Kałuszynie - opracowanie koncepcji przeprowadzenia analizy kosztowej	10 000,00	8 000,00	Dotyczy zadania „ Wymiana kotłów węglowych na gazowe w kotłowniach przy ul Zamojskiej i ul. Polnej w Kałuszynie - opracowanie koncepcji przeprowadzenia analizy kosztowej”
10	Rozbudowa Przedszkola Miejskiego w Kałuszynie wraz z budową parkingu i dojazdem od ul. Warszawskiej	3 085 000,00	83 045,00	Opracowano dokumentację projektową rozbudowy Przedszkola Miejskiego w Kałuszynie/ w 2018 r. opracowano projekt koncepcji /
11	Przebudowa budynku przy ul. Wojska Polskiego 20 (po Aptece)	759 053,50	748 605,40	538.065,40 - środki finansowe UE
12	Przebudowa budynku przy ul. Wojska Polskiego 20 (po Aptece)	2 305 154,49	2 285 187,64	125.000,00 środki finansowe budżetu Państwa
13	Zakup samochodu pożarniczego dla OSP Sinołęka	100 000,00	99 999,09	

14	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Kałuszynie	161 000,00	153.750,00	Wykonano dokumentację projektowo-kosztorysową modernizacji
15	Opracowanie dokumentacji i przebudowa wodociągu na ul. Krauzego i Chopina do skrzyżowania z ul. 1-go Maja	11 100,00	10.947,00	
16	Zaprojektowanie i budowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Olszewicach na działce 124/2	1.159.440,00	1.159.391,04	W 2018 roku sporządzono aktualizację Koncepcji i Programu Funkcjonalno Użytkowego dla budowy Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów komunalnych. Zadanie przyjęte do realizacji i zrealizowane w 2019 r. Zadanie otrzymało dofinansowanie w wysokości 428.070,75 zł w ramach działania 5.2 "Gospodarka odpadami" w ramach PRO WM na lata 2014-2020.
17	Wykonanie dodatkowych punktów oświetlenia ulicznego na terenie miasta i gminy	82 604,71	67.847,00	W 2019 roku w ramach kontynuacji dobudowy oświetlenia ulicznego wykonano dokumentację na dobudowę oświetlenia ulicznego m.in. w m. Kałuszyn, Chrościcach, Leonowie, Piotrowinie, Przytoce Ryczołku, Szemborach,
18	Sporządzenie inwentaryzacji i opracowanie projektu technicznego świetlicy wiejskiej w Milewie	41 900,00	41.848,75	
19	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Garczynie Dużym	138 786,00	0,00	Zadanie przeniesione do realizacji w 2020 r. z dofinansowaniem zewnętrznym kwotą 92.127,00 zł
20	Przebudowa świetlicy wiejskiej w Patoku	57 215,00	0,00	Zadanie do realizacji w 2020 r. z dofinansowaniem zewnętrznym kwotą 35.133,00 zł
21	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na odcinku od ul. Wyzwolenia w Kałuszynie do przepompowni w miejscowości Patok - opracowanie dokumentacji i roboty budowlane	374 000,33	371.424,33	Opracowano dokumentację, wykonano sieć kanalizacyjną na dł. 332,80 mb.
22	Dofinansowanie zakupu samochodu służbowego dla Policji	10.000,00	10.000,00	W 2019 r Gmina przekazała na fundusz wsparcia Policji kwotę w wysokości 10.000,00 zł na dofinansowanie zakupu

				samochodu dla Policji w Mińsku Maz.
23	Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na budowę hali sportowej w Kałuszynie	100 000,00	19.987,50	W 2019 r. opracowano koncepcję budowy hali, opracowanie dokumentacji projektowej przeniesiono na 2020 r.
24	Wykonanie instalacji grzewczej w budynku świetlicy wiejskiej w Nowych Groszkach	38 363,93	38.218,85	Wykonano instalację zewnętrzną - do budynku. Dofinansowanie zewnętrzne zadania - 10.000,00 zł dotacją z Urzędu Marszałkowskiego w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw
25	Regionalne partnerstwo samorządów Mazowsza dla aktywizacji społeczeństwa informacyjnego w zakresie e-administracji i geoinformacji - projekt (ASI)	25 329,48	14.883,00	Gmina jest partnerem w projekcie realizowanym przez Samorząd Województwa Mazowieckiego
26	Modernizacja stadionu piłkarskiego w Kałuszynie	149 000,00	148.640,60	Projekt realizowany z dofinansowaniem zewnętrznym 76.200,00 zł dotacją z Urzędu Marszałkowskiego w ramach Mazowieckiego Instrumentu Rozwoju Infrastruktury Sportowej
27	Modernizacja zatoczki autobusowej w miejscowości Budy Przytockie	70 929,00	69.083,28	Dofinansowanie zewnętrzne 10.000,00 zł dotacją z Urzędu Marszałkowskiego w ramach Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw
28	Budowa drogi gminnej we wsi Marianka - I etap-wykonanie podbudowy cementowej	111 000,00	110.418,60	Wykonano na dł. 900 mb
29	Zakup działki we wsi Abramy na potrzeby urządzenia placu zabaw i siłowni zewnętrznej	9 869,37	0,00	Zadanie nie zostało zrealizowane, do realizacji w roku 2020
30	Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Patok, w drodze gminnej nr 306, na wysokości działki 243	60 000,00	59.487,56	Wykonano 196 mb sieci
31	Budowa sieci wodociągowej i sanitarnej na ul. Robotniczej - opracowanie dokumentacji	15 000,00	14.760,00	Opracowano dokumentację techniczną

32	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Kałuszynie	49 692,00	47.572,78	Wykonano czyszczenie zbiorników
	Razem:	10.292.137,81	6.928.544,09	

Źródłem finansowania inwestycji realizowanych przez Gminę w 2019 roku były:

- środki własne w wysokości 3 173 860,66 zł
- wolne środki i obligacje – 2 538 000,00 zł
- środki z UE w wysokości 1 134 077,15 zł
- środki z Samorządu Województwa Mazowieckiego w wysokości 538 000,00 zł
- środki z budżetu państwa w formie dotacji w wysokości 125.000,00 zł

3.Realizacja budżetu obywatelskiego /partycypacyjnego/

Idea budżetu obywatelskiego polega na tym, że mieszkańcy mają możliwość decydowania o wydatkowaniu środków z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, a ustawa o samorządzie gminnym od 2019 roku nałożyła obowiązek tworzenia budżetów obywatelskich w gminach będących miastami na prawach powiatu.

Formą budżetu obywatelskiego są fundusze sołectkie, których możliwość wyodrębnienia przez radę w budżecie gminy dała ustawa z dnia 20 lutego 2009 roku, zastąpiona ustawą z 21 lutego 2014 roku. Środki funduszu przeznacza się na realizację przedsięwzięć, które są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców bądź na wydatki związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych. O przeznaczeniu środków na określone przedsięwzięcia decydują sami mieszkańcy. Ta forma partycypacji społecznej stwarza warunki do szczególnego aktywizowania mieszkańców, skłania ich do uczenia się podejmowania wspólnie decyzji, na co mają być skierowane środki publiczne wyodrębnione w budżecie gminy. Rada Miejska w Kałuszynie wyraziła zgodę na wyodrębnianie funduszu sołectkiego od początku powstania tego mechanizmu finansowania aktywności obywatelskiej.

Na realizację 43 przedsięwzięć zgłoszonych przez 27 sołectw do realizacji w ramach funduszu sołectkiego w 2019 roku w budżecie gminy została wyodrębniona kwota 340.982,50 zł.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach funduszu sołectkiego dotyczyły w szczególności: dobudowy oświetlenia ulicznego, poprawy stanu dróg gminnych oraz miejsc użyteczności publicznej – terenu przy świetlicach, zatoczki autobusowej; urządzenia placów zabaw dla dzieci, doposażenia istniejących oraz utworzenia siłowni zewnętrznych do aktywności ruchowej dla dorosłych, zakup przedmiotów edukacyjnych, przeznaczenie środków funduszu na przebudowę świetlic, zakup sprzętu na doposażenie świetlic i remizo-świetlic, na zakup sprzętu ochrony przeciwpożarowej i odzieży ochronnej dla Ochotniczych Straży Pożarnych. Zrealizowanych zostało 30 przedsięwzięć, na które wydatkowano kwotę 209.776,31 zł.

VI. INFORMACJA O STANIE MIENIA KOMUNALNEGO

Stan mienia komunalnego Gminy Kałuszyn na dzień 31 grudnia 2019 roku

Stan mienia komunalnego gminy przedstawiony jest za okres od złożenia ostatniej informacji tj. od 01.01.2019 r. do 31.12. 2019 r.

Użytkownikami mienia komunalnego gminy Kałuszyn są:

1. Urząd Miejski w Kałuszynie	- 73.447.979,50 zł
2. Szkoła Podstawowa w Kałuszynie	- 6.218.785,81 zł
3 Gimnazjum w Kałuszynie	- 0,00 zł
4. Przedszkole Publiczne w Kałuszynie	- 940.731,31 zł
5. Dom Kultury w Kałuszynie	- 677.191,56 zł
6. Biblioteka Publiczna w Kałuszynie	- 484.341,08 zł
7. Zakład Gospodarki Komunalnej w Kałuszynie	- 455.513,75 zł
8. Żłobek Gminny	- 1.007.417,42 zł
Razem:	83.231.960,43 zł

Wartość majątku gminy Kałuszyn wg stanu na 31.12.2018 roku wynosiła – 77.467.694,00 zł

zł, na 31.12.2019 roku – **83.231.960,43 zł**

W okresie od złożenia ostatniej informacji, wartość zaewidencjonowanego mienia zwiększyła się o 5.764.266,43 zł tj. o 7,44 % w stosunku do wartości z początku roku.

Lp	Stan mienia komunalnego wynikający z własności praw majątkowych gruntów komunalnych	Stan na dzień 31 grudnia 2019r.	
		Rzeczowo (w ha)	Finansowo (w zł)
1.	Grunty komunalne		
	- pozostające w zasobie	54,6919 – grunty rolne 3,7578 ha – lasy 44,6136 ha - tereny pod budynkami, drogami i pozostałe	6.412.241,56
	- przekazane w trwały zarząd	18.302 ha	3.339.907,97
	- będące w użytkowaniu wieczystym pod zabudowę jednorodzinną	0,0951 ha	28.530,00
	- w użytkowaniu wieczystym pod działalność gospodarczą	3,7098 ha	111.294,00

2.	Budynki i budowle		11.107.868,06
	- w tym lokale mieszkalne		1.227.136,30

Informacja o nabyciu nieruchomości w 2019 roku

Gmina Kałuszyn nie nabywała nieruchomości w 2019 roku.

Informacja o zbyciu nieruchomości gruntowych w 2019 roku

- W drodze przetargu

Lp	Przeznaczenie	Ilość działek	Powierzchnia (w m ²)	Dochód netto (w zł)
1	Budownictwo jednorodzinne	1	0,0956	52.144,00
2	Budownictwo jednorodzinne i tereny rolne / w ½ części/	1	0,4800	149.760,00
	Razem		0,5756	201.904

- W drodze bezprzetargowej – w 2019 roku nie zbywano nieruchomości.

Informacja o stanie gruntów przekazanych w dzierżawę, stanowiących mienie Gminy Kałuszyn na dzień 31 grudnia 2019 roku.

1. Grunty przekazane w dzierżawę o powierzchni **0,2476 ha** w tym:
- na cele usługowo-handlowe (pod pawilony handlowe, ogródki gastronomiczne – nad zalewem, parkingi, pod tymczasowe garaże) – roczny dochód brutto **30.363,78 zł.**;
2. Grunty przekazane w dzierżawę pod uprawy polowe **1,77 ha**, roczny dochód **364,00 zł.**

Gminne zasoby mieszkalne

Zasoby mieszkaniowe Gminy stanowią 94 lokale komunalne znajdujące się w budynkach wielomieszkaniowych w mieście – w 24 budynkach, w tym 10 budynków to wspólnoty mieszkaniowe, w których zostały wyodrębnione lokale mieszkalne. Lokalami mieszkalnymi i użytkowymi administruje Zakład Gospodarki Komunalnej w Kałuszynie. Stan komunalnych zasobów mieszkalnych i użytkowych na koniec 2019 roku przedstawiał się następująco:

Budynki wspólnotowe z udziałem Gminy			
Ilość lokali mieszkalnych komunalnych	Powierzchnia (w m ²)	Ilość lokali użytkowych	Powierzchnia (w m ²)
47	1.716,39	-	-
Budynki Gminne			
Ilość lokali mieszkalnych	Powierzchnia (w m ²)	Ilość lokali użytkowych	Powierzchnia (w m ²)
47	1.357,27	3	149,28

Sprzedż lokali mieszkalnych

W 2019 roku został sprzedany na rzecz najemcy 1 lokal mieszkalny o pow. 47,80 m² w trybie bezprzetargowym.

Informacja o nieruchomościach, budynkach i budowlach będących w użytkowaniu jednostek organizacyjnych gminy w związku z realizacją ich celów statutowych:

1. Nieruchomość oznaczona nr ewidencyjnym 2776/1 o powierzchni 0,4917 ha położona w Kałuszynie przy ul. Pocztowej, zabudowana budynkiem biurowym o pow. zabudowy 297 m² i budynkiem gospodarczym o pow. 132 m² w użytkowaniu Urzędu Miejskiego w Kałuszynie;
2. Nieruchomość oznaczona nr ewidencyjnym 3521 o powierzchni 0,0680 ha położona w Kałuszynie przy ul. Warszawskiej 39, zabudowana budynkiem o pow. zabudowy 232 m² w użytkowaniu Biblioteki Publicznej w Kałuszynie;
3. Nieruchomość oznaczona nr ewidencyjnym 3518 o pow. 0,3069 ha położona w Kałuszynie przy ul. Warszawskiej 45, zabudowana budynkiem funkcyjnym kultury o pow. zabudowy 439 m² oraz budynkiem gospodarczym o pow. 31 m² i budynkiem przemysłowym o pow. 23 m² w użytkowaniu Domu Kultury w Kałuszynie;
4. Nieruchomość oznaczona nr ewidencyjnym 2796/1 o powierzchni 1,7659 ha położona w Kałuszynie przy ul. Pocztowej 4, zabudowana budynkiem szkoły o pow. zabudowy 1987 m² w użytkowaniu Szkoły Podstawowej w Kałuszynie. Ponadto w użytkowaniu szkoły są budynki o pow. 27, 26 i 40 m² będące zapleczem infrastruktury sportowej na terenie szkolnym oraz działka oznaczona nr ewid. 2792//5 o pow. 0,0978 zabudowana budynkiem hali sportowej o pow. zabudowy 450 m²;
5. Nieruchomość oznaczona nr ewidencyjnym 51 o powierzchni 1,21 ha położona w Chrościcach, zabudowana budynkiem szkoły o pow. zabudowy 1987 m² w użytkowaniu Szkoły Podstawowej
6. Nieruchomość oznaczona nr ewidencyjnym 2792/2 o powierzchni 0,4488 ha położona w Kałuszynie przy ul. Pocztowej, zabudowana budynkiem przedszkola o pow. zabudowy 259 m² i budynkiem gospodarczym o pow. 29 m² w użytkowaniu Filii SP w Chrościcach.
7. Zabudowana nieruchomość oznaczona nr ewid. 3532/2 o pow. 0,2996 ha przy ul. Wojska Polskiego przekazana w używanie SP ZOZ Przychodni Opieki Zdrowotnej w Kałuszynie;
8. Nieruchomość oznaczona nr ewidencyjnym 3532/2 o powierzchni 0,2996 ha położona w Kałuszynie przy ul. Zamojskiej 13, zabudowana budynkiem w użytkowaniu Gminnego Żłobka w Kałuszynie /pow. terenu 1000 m² i pow. budynku 209 m² /;
9. Budynki mieszkalne, w których znajdują się lokale komunalne przy ul. Kościelnej 4, ul. Mickiewicza 8, 6, Ul. Mostowej 4, 6, ul. Trzcianka 54, 65, ul. Warszawskiej 10, 29, 11, 17, 59, 32, ul. Wojska Polskiego 7, 14, 16, 36, 43, 53, ul. Zamojskiej 9, 15, Pl. Kilińskiego 5, ul. Polna 2, Pocztowa 4 oraz wielofunkcyjny budynek użyteczności publicznej przy ul. Wojska Polskiego 20 / na działkach oznaczonych nr ewid. 3540 o pow. 919 m² - pod budynkiem i nr 3541/1 o pow. 264 m² dojazd do budynku / są w administrowaniu Zakładu Gospodarki Komunalnej w Kałuszynie.
10. **Nieruchomości przekazane w trwały zarząd:** Oczyszczalnia ścieków w Olszewicach zlokalizowana na działce oznaczonej nr ewidencyjnym 124/2 przekazana w trwały zarząd do Zakładu Gospodarki Komunalnej.

Użytkowanie wieczyste:

Na początku 2019 roku w użytkowaniu wieczystym było:

- 30 nieruchomości zabudowanych budynkami jednorodzinными, z czego 29 zostało przekształconych w prawo własności z mocy prawa,
- 1 nieruchomość zabudowana budynkiem wielorodzinnym,
- 1 nieruchomość na której usytuowany jest budynek Spółdzielni Mieszkaniowej w Kałuszynie,
- 7 nieruchomości wykorzystywanych pod działalność gospodarczą.

Na dochody uzyskane przez gminę w 2019 roku z majątku z tytułu sprzedaży mienia, użytkowania wieczystego działek budowlanych oraz najmu i dzierżawy składały się:

- wpływy ze sprzedaży mienia komunalnego w łącznej kwocie netto – 243.902,00 zł.
  - wpływy ze sprzedaży składników majątkowych – 5.300,00 zł
  - wpływy z użytkowania wieczystego działek – 32.437,54 zł,
  - wpływy za dzierżawę działek położonych w Kałuszynie wykorzystywanych na cele gospodarcze – 23.127,57 zł
  - wpływy za trwały zarząd - 157,56 zł
  - wpływy za dzierżawę terenów łowieckich – 3.020,51 zł
  - wpływy za dzierżawę terenów przy zalewie ‘Karczunek’, 19.819,51 zł
  - wpływy uzyskane za wejście i korzystanie z parkingów, kąpieliska oraz urządzeń będących na wyposażeniu terenu – 166.550,41 zł
  - za zajęcie pasa drogowego – 70.122,14 zł.
  - czynsz za najem powierzchni pod sklepik szkolny w szkole podstawowej – 1.219,50 zł.
- Łącznie do budżetu gminy w 2019 r. wpłynęło – 564.846,74 zł.

Ponadto wpływy z przekazanego do użytkowania majątku uzyskały jednostki gminne: Dom Kultury z tytułu najmu pomieszczeń w kwocie 5.920,00 zł, Biblioteka Publiczna uzyskała wpływy w wysokości 400,00 zł, Zakład Gospodarki Komunalnej w Kałuszynie administrujący lokalami komunalnymi i użytkowymi uzyskał dochody w wysokości – 148.581,28 zł (z wynajmu lokali mieszkalnych – 133.274,38 zł, z lokali użytkowych 15.306,90 zł.).

VII. OCHRONA ŚRODOWISKA

Gmina Kałuszyn charakteryzuje się znaczną powierzchnią gruntów rolnych – na ogólną powierzchnię geodezyjną 95 km² stanowią one 68,9 %, zaś powierzchnia lasów i gruntów pod zalesienie stanowi 22,8 %.

W gminie występują głównie słabo urodzajne gleby V i VI klasy: bielcowe szczyrki i gleby piaszczyste. Pod względem klimatycznym tereny gminy należą do dzielnicy środkowej, nie posiadają terenów o odrębnych cechach mikroklimatycznych.

Materiał tworzący wyżynę stanowią głównie piaski i żwiry, a także gliny i torfy. Nie występują tu bardziej wartościowe bogactwa mineralne. Z surowców mineralnych występujących na omawianym terenie główną rolę odgrywają surowce budowlane: bogate pokłady żwirów i pas gliny zwałowej. Na terenie gminy znajdują się udokumentowane złoża żwiru w rejonie miejscowości Przytoka, Kazimierzów, Olszewice, Ryczołek. W 2018 roku 12 obszarów górniczych było w eksploatacji, z których 4 posiadały decyzje na wydobycie i rekultywację, 7 obszarów posiadało decyzję na rekultywację.

Na terenie miasta i gminy nie występują istotne źródła emisji zanieczyszczeń gleby i ziemi ze źródeł przemysłowych.

Droga krajowa nr 2 przebiegająca przez miasto Kałuszyn i miejscowości Leonów, Ryczołek, pomiędzy gruntami wsi Sinołęka, Marysin, Stare Groszki stwarza bardzo duże zagrożenie dla mieszkańców miasta, tych miejscowości jak i przyjezdnych do miasta Kałuszyn. Dużym mankamentem jest jej dostępność praktycznie dla wszystkich użytkowników, gdyż poza ruchem międzynarodowym, międzyregionalnym i regionalnym obsługuje ona również ruch lokalny, co przyczynia się do powstawania zakłóceń w ruchu oraz wzrostu wypadkowości.

W samochodowych przewozach substancji niebezpiecznych największy udział ma przewóz paliw płynnych. Wszystkie stacje paliw są zaopatrywane transportem samochodowym.

Innym rodzajem przewozów jest transport butli z gazem płynnym propan-butan. Dystrybucją gazu zajmuje się szereg różnego rodzaju firm, które nie zawsze mogą zapewnić transport specjalistycznym taborem.

Gospodarka odpadami

Gmina Kałuszyn w 2019 r. odbierała odpady komunalne z nieruchomości zamieszkałych znajdujących się na terenie gminy. Z nieruchomości niezamieszkałych oraz nieruchomości na których prowadzona jest działalność gospodarcza odpady odbierały firmy wpisane do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Usługę odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu Gminy Kałuszyn w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku świadczyło konsorcjum firm: RDF Sp. z o. o. z siedzibą przy ul. Kołobrzeskiej 5 w Ostrołęce oraz MPK PURE HOME Sp. z o. o. Sp. k. z siedzibą przy ul. Kołobrzeskiej 5 w Ostrołęce. Firma ta została wyłoniona w drodze przetargu nieograniczonego.

Szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kałuszyn określa Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kałuszyn uchwalony Uchwałą nr VII/49/2015 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 26 czerwca 2015 r. w zakresie określonym w art. 4 ust. 2, ust. 2a pkt 1) pkt 4) -5) ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, zmieniony uchwałą Nr VII/64/2019 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 28 czerwca 2019 r.

Na terenie zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej bezpośrednio od właścicieli z ich posesji odbierane są odpady:

- papieru i tektury (w tym opakowania i gazety);
- szkła bezbarwnego i kolorowego (z wyłączeniem szkła okiennego i samochodowego);
- tworzywa sztucznego, metali i opakowań wielomateriałowych;
- odpadów ulegających biodegradacji (odpady zielone z ogrodów i kuchenne);
- popiołów z palenisk domowych;
- zmieszanych odpadów komunalnych – pozostałych po segregacji;
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych;

- odpadów budowlanych i rozbiórkowych;
- zużytych opon.

Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych została określona na podstawie Uchwały Nr R VII/50/2015 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 26 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Odbieranie odpadów od właścicieli nieruchomości jednorodzinnych i wielorodzinnych ustalono na raz na dwa tygodnie na terenie miasta Kałuszyna i raz na miesiąc na terenie wiejskim. W terminie od początku kwietnia do końca października odbieranie zmieszanych odpadów komunalnych oraz bioodpadów z nieruchomości wielolokalowych zlokalizowanych na terenie Miasta i Gminy Kałuszyn ustalono na raz na tydzień. Odbieranie odpadów wielkogabarytowych od właścicieli nieruchomości jednorodzinnych oraz wielorodzinnych z terenu Miasta i Gminy Kałuszyn ustalono na dwa razy w roku.

Odpady te umieszczano w workach oznaczonych kolorami: niebieski – na papier; żółty – na tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe i metale; zielony – na opakowania szklane; brązowy – na bioodpady; biały – na popiół; czarny – na odpady zmieszane. Właściciele nieruchomości położonych na terenie Gminy Kałuszyn mają możliwość we własnym zakresie dostarczyć wszystkie wymienione powyżej odpady do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych działającego przy Oczyszczalni Ścieków w Olszewicach, prowadzony przez Zakład Gospodarki Komunalnej w Kałuszynie.

W Punkcie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych odbierane są odpady:

- papieru i tektury (w tym opakowania i gazety);
- szkła bezbarwnego i kolorowego (z wyłączeniem szkła okiennego i samochodowego);
- tworzywa sztucznego, metali i opakowań wielomateriałowych;
- odpadów ulegających biodegradacji (odpady zielone z ogrodów i kuchenne);
- popiołów z palenisk domowych,;
- zmieszanych odpadów komunalnych – pozostałych po segregacji;
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych;
- odpadów budowlanych i rozbiórkowych;
- zużytych opon;
- przeterminowanych leków i chemikaliów;
- zużytych baterii i akumulatorów;
- tekstyliów.

Gmina Kałuszyn według Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2024 znajduje się we wschodnim regionie gospodarki odpadami komunalnymi.

Podmioty prowadzące działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych obowiązane są do zagospodarowania na terenie regionu wschodniego odebranych odpadów komunalnych zmieszanych, odpadów ulegających biodegradacji i zielonych oraz pozostałości po segregacji i po procesie mechaniczno – biologicznego przetwarzania.

Odpady zebrane selektywnie powinny trafiać zgodnie z zasadą bliskości do instalacji regionalnych, które mają możliwość ich właściwego zagospodarowania lub w przypadku braku takiej możliwości, mogą być one kierowane do innych instalacji przetwarzających poszczególne frakcje odpadów selektywnie zebranych.

Odpady zmieszane, bioodpady i odpady zielone, a także pozostałości z sortowania i mechaniczno-biologicznego przetwarzania, które zostały przeznaczone do składowania, muszą być kierowane w pierwszej kolejności do instalacji posiadających status RIPOK. W przypadku, gdyby regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych uległa awarii lub nie mogła przyjmować odpadów z innych przyczyn, odpady komunalne należy kierować, zgodnie z zasadą bliskości, do instalacji zastępczych.

Powstające w gospodarstwach domowych odpady zielone i bioodpady powinny być w pierwszej kolejności wykorzystywane przez mieszkańców we własnym zakresie np. poprzez kompostowanie w przydomowych kompostownikach na terenach zabudowy jednorodzinnej.

Gminę Kałuszyn podejmowała działania zapobiegające powstawaniu odpadów, w szczególności poprzez kampanię informacyjno-edukacyjną na temat postępowania z poszczególnymi rodzajami odpadów oraz szkodliwości ich spalania. Ulotki informacyjne były przekazywane do mieszkańców za pośrednictwem strony internetowej, sołtysów, wykładane w siedzibie Urzędu, zamieszczone w ...kałuszyńskich, przekazane do szkół.

Zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania zostały zgodnie z umową z podmiotem odbierającym odpady od właścicieli nieruchomości zamieszkałych przekazane do Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Ostrołęce.

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmowały odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwienie odpadów komunalnych oraz utrzymanie punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych w 2019 r. wyniosły 761.275,90 zł.

Według Rejestru ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Kałuszynie na dzień 31 grudnia 2019 r. w Gminie Kałuszyn zameldowane były 5844 osoby. Natomiast liczba mieszkańców Gminy Kałuszyn określona na podstawie deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła 4948 osoby.

Ilość odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Gminy Kałuszyn:

- od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Kałuszyn w 2019 r. zebrano 1 306,900 Mg odpadów komunalnych;
- ilość zebranych odpadów komunalnych zebranych w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wyniosła 153,48 Mg;
- zebrano 518,52 Mg odpadów komunalnych stanowiących frakcje odpadów komunalnych: papieru -137,440 Mg, metali – 71,86 Mg, tworzyw sztucznych – 287,200 Mg i szkła – 22,020 Mg przez zbierających odpady na terenie Gminy Kałuszyn.

Łącznie w 2019 r. z terenu Gminy Kałuszyn z nieruchomości zamieszkałych odebrano 1 460,38 Mg odpadów komunalnych.

Poziom recyklingu

Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wymagane do osiągnięcia w 2019 r., według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz. U. z 2016, poz. 2167) oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r., poz. 2412) wynoszą:

- Papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło – min. 40 %;
- Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe – min. 60 %;
- Odpady komunalne ulegające biodegradacji przekazywane do składowania – max. 40 %;

W obecnej sytuacji epidemiologicznej w kraju spowodowanej koronawirusem COVID-19 sprawozdawczość za 2019 rok dotycząca recyklingu jest odłożona w czasie, dla przedsiębiorców zajmujących się recyklingiem do końca czerwca br, dla gmin do 31.08.2020 r. Wobec czego w opracowaniu zamieszczone zostały dane za 2018 rok dotyczące recyklingu. Osiągnięte przez Gminę Kałuszyn poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wymagane do osiągnięcia w 2018 r.:

- papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło – 49,79 % ;
- Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe – 100 %;
- odpady komunalne ulegające biodegradacji przekazywane do składowania – 3,83 %;

Wymagane poziomy zostały osiągnięte.

W 2018 r. do składowania przekazano 60,013 Mg odpadów komunalnych będących pozostałościami z sortowania i pozostałościami z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

Program usuwania azbestu

Gmina Kałuszyn realizuje program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest od 2008 r., tj. od przyjęcia Uchwałą Nr XII/87/08 Rady Miejskiej z dnia 29 kwietnia 2008 r. Gminnego Programu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych na lata 2008-2030. W związku z uchwaleniem nowego Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032 dokonano kolejnej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest w 2012 roku i Uchwałą Nr XXVII/209/2014 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 28 lutego 2014 r. uchwalono Program usuwania wyrobów zawierających azbest na lata 2012-2032. Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest jest na bieżąco uaktualniana. Ilość wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych na terenie gminy, unieszkodliwionych i pozostałych do usunięcia wg stanu na koniec 2019 roku przedstawiają poniższe zestawienia.

Wyroby zinwentaryzowane (w kg)

Nazwa wyrobu	Ilość ogólna Wyrobów azbestowych	Ilość w posiadaniu osób fizycznych	Ilość w posiadaniu osób prawnych
W01 Płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie	74 276	68 351	5 924
W02 Płyty azbestowo-cementowe faliste dla budownictwa	3 342 943	3 252 210	90 733
Razem:	3 417 219	3 320 561	96 658

Wyroby unieszkodliwione (w kg)

Nazwa wyrobu	Ilość ogólna Wyrobów azbestowych	Ilość w posiadaniu osób fizycznych	Ilość w posiadaniu osób prawnych
W01 Płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie	9.296	9.296	0
W02 Płyty azbestowo-cementowe faliste dla budownictwa	730 805	719 715	11.090
Razem:	740 101	719 011	11.090

Pozostało do unieszkodliwienia (w kg)

Nazwa wyrobu	Ilość ogólna Wyrobów azbestowych	Ilość w posiadaniu osób fizycznych	Ilość w posiadaniu osób prawnych
W01 Płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie	64 980	59 055	5 925
W02 Płyty azbestowo-cementowe faliste dla budownictwa	2 612 138	2 532 495	79 643
Razem:	2 677 118	2 591 550	85 568

W 2019 roku w ramach realizacji Programu usuwania azbestu odebrano od właścicieli oraz zdemontowano z dachów, i odebrano i unieszkodliwiono 142,288 Mg wyrobów zawierających azbest.

Zadanie realizowane było z dofinansowaniem z dwóch programów : z Ogólnopolskiego Programu finansowania usuwania wyrobów zawierających azbest i z programu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w łącznej kwocie 31.612,62, co stanowi 65,80 % kosztów realizacji programu. Całkowity koszt realizacji to kwota 48.045,19 zł.

Program „Czyste Powietrze”

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie wspólnie z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizuje program priorytetowy „Czyste powietrze”, którego celem jest poprawa efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych.

W lipcu 2019 r. Burmistrz Kałuszyna podpisał porozumienie z WFOŚiGW w Warszawie w ramach, którego Gmina Kałuszyna przystąpiła do współpracy przy realizacji programu „Czyste powietrze”. Współpraca polega przede wszystkim na obsłudze przez wyznaczonego pracownika Urzędu Miejskiego Wnioskodawców Programu poprzez przygotowywanie wniosków wraz z wnioskodawcami pod kątem spełnienia wymagań określonych w programie oraz weryfikacji wniosków złożonych przez wnioskodawców w Gminie Kałuszyna w formie papierowej. W okresie od 17 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2019

r. zostało złożonych 6 wniosków na dofinansowanie w ramach programu Czyste powietrze(w tym 1 wycofany).

VIII. WARUNKI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

1. Zagospodarowanie przestrzenne

Zasady kształtowania polityki w zakresie planowania przestrzennego na szczeblu gminy określa ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Na mocy tej ustawy plany, które zostały uchwalone przed dniem 1 stycznia 1995 r. wygasły w 2003 r.

Moc obowiązującą zachowały plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone r. w latach 1996-2002, są to dokumenty dotyczące pojedynczych nieruchomości na terenie wiejskim gminy– 9 uchwał z lat 1996, 1997,1999, 2000, 2002 – 5 uchwał.

W kolejnych latach tworzone były następujące dokumenty planistyczne:

W 2012 roku zostały uchwalone przez Radę Miejską w Kałuszynie dwa główne dokumenty planistyczne:

- 1) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Kałuszyn zostało uchwalone uchwałą Nr XVI/105/2012 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 24 października 2012 r.
- 2) Uchwałą Nr XVI/106/2012 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 24 października 2012 r. został uchwalony miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kałuszyn w obszarze A;
- 3) Plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru B w mieście Kałuszyn został zatwierdzony uchwałą Rady Miejskiej Nr XXII/190/2013 w dniu 27 września 2013 r.

W następnych latach w celu umożliwienia działań inwestycyjnych i pro-rozwojowych dokonywane były zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla miasta: uchwałą Rady Miejskiej Nr XXXIV/223/2017 z dnia 11 września 2017 r. dokonano zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kałuszyn w obszarze A; uchwałami Nr XXVI/189/2017 z dnia 7 lutego 2017 r. i Nr XXXIV/224/2017 z dnia 11 września 2017 r. zatwierdzono zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kałuszyn w obszarze B;

Uchwałą Nr XXII/189/2013 Rady Miejskiej z dnia 27 września 2013 r. został zatwierdzony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla potrzeb przeprowadzenia linii energetycznej 400 kV Miłosna-Ujrzanów przez teren gminy Kałuszyn.

26 czerwca 2015 r. Rada Miejska podjęła uchwałę Nr VII/44/2015 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Kałuszyn.

W marcu 2018 r. podjęto uchwałę Nr XXXVIII/261/2018 o przystąpieniu do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kałuszyn w

obszarze A- dotyczy zmiany zagospodarowania terenu przy ul. Zamojskiej – straciła moc uchwałą nr VIII/76/2019 Rady Miejskiej z dnia 30 sierpnia 2019 r.

W 2019 roku Rada Miejska podjęła następujące uchwały planistyczne:

- Uchwała nr VII/67/2019 z dnia 28 czerwca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obrębu Przytoka gmina Kałuszyn.

Uchwała nr VIII/74/2019 z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kałuszyn dla obszaru zabudowy przemysłowej i przemysłowo – usługowej – rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody mazowieckiego z dnia 26.09.2019 r. stwierdzające nieważność wym. Uchwały.

- Uchwała nr VIII/75/2019 z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kałuszyn dla obszaru zabudowy wielorodzinnej.

- Uchwała nr VIII/76/2019 z dnia 30 sierpnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kałuszyn w obszarze A uchwalonego uchwałą nr XVI/106/2012 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 24 października 2012 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2012 r. poz. 7196)

- Uchwała nr X/91/2019 r. z dnia 7 listopada 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Kałuszyn dla obszaru zabudowy przemysłowej i przemysłowo – usługowej.

Obszar wiejski gminy nie jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Dla tego obszaru instrumentem planowania przestrzennego są decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zaś dla terenu pod inwestycje celu publicznego decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W 2019r. do Urzędu Miejskiego w Kałuszynie wpłynęło 58 wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, w załatwieniu których wydano 30decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu. Przeważająca część wydanych decyzji - 20 dotyczyła zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 5 decyzji dotyczyła budowy farm fotowoltaicznych, 4 decyzje dotyczyły zabudowy zagrodowej w gospodarstwach rolnych hodowlanych i ogrodniczych, 1 zabudowy magazynowej.

W 2019 r. złożono 17 wniosków o wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Wydano 12 decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego: 7 decyzji dotyczyło budowy oświetlenia ulicznego oraz po 1 decyzji dotyczyło budowy sieci gazowej średniego ciśnienia, budowy sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej, sieci elektroenergetycznej, nadbudowy , przebudowy, rozbudowy budynku świetlicy w Milewie, rozbiórki i budowy mostu w miejscowości Gołębiówka.

Wnioskodawcą w 10 przypadkach była Gmina Kałuszyn, które dotyczyły budowa oświetlenia ulicznego, budowy sieci kanalizacyjnej i budowy sieci wodociągowej 1 wniosek złożył zarząd dróg powiatowych w Mińsku mazowieckim na most w Gołębiówce i 1 wniosek NOWMAX Zbigniew Ciężkowski na sieć linii napowietrznej.

2. Drogi i komunikacja

Gmina Kałuszyn posiada szczególnie korzystne powiązania komunikacyjne. Zapewniają je przebiegająca przez teren gminy i miasto Kałuszyn:

- droga krajowa nr 2 Świecko – Poznań – Warszawa – Siedlce –Terespól /odcinek o długości 14,5 km w granicach Gminy o znaczeniu międzynarodowym i międzyregionalnym/,

- na terenie gminy w miejscowości Ryczołek zlokalizowany jest węzeł komunikacyjny obwodnicy Mińska Mazowieckiego na parametrach autostrady, co znacznie skraca czas przejazdu w kierunku do Warszawy.

- droga wojewódzka nr 697 –Kałuszyn – Grębków – Liw, o długości ok. 0,5 km w granicach gminy, realizująca powiązania pomiędzy drogą krajową nr 2 i drogą wojewódzką nr 637 (Warszawa –Węgrów –Sokołów Podlaski –Drohiczyn)

- drogi powiatowe zamiejskie o długości 36,196 km i miejskie /ulice zaliczone do kategorii dróg powiatowych/ - o długości 10,665 km,

- drogi gminne o długości 76,5 km, z czego w granicach administracyjnych miasta długość ulic zaliczonych do kategorii dróg gminnych wynosi 13,8 km i na terenie gminy 62,7 km.

- istniejąca w sąsiedniej gminie Mrozy linia kolejowa.

Stan dróg gminnych, a tym samym dostępność komunikacyjna poszczególnych obszarów gminy ma istotny wpływ na poziom życia mieszkańców, ważny atut podnoszący atrakcyjność terenów do lokalizacji inwestycji. W ostatnich latach drogi gminne były sukcesywnie modernizowane. Jak zmienił się stan dróg gminnych w 2018 roku na przestrzeni pięciu ostatnich lat obrazuje poniższe zestawienie.

Stan ulic zaliczonych do kategorii dróg gminnych w mieście Kałuszyn w 2013 i 2018 roku

Lp	Rodzaj nawierzchni drogi	2013 r	2019 r.
		Długość w km	Długość w km
1	Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej:		
	– Bitumiczne	8,50	8,687
	– Kostka	0,50	1,469
	– Betonowe	-	-
2	Drogi o nawierzchni twardej nie ulepszonej:		
	– Brukowce	0,20	0,20
	– Tłuczniowe	-	-
	– żwirowe	1,600	1,413
3	Drogi gruntowe	3,000	2,031
	Ogółem:	13,80	13,80

Stan dróg gminnych na terenie wiejskim gminy Kałuszyn w 2013 i 2019 roku

Lp	Rodzaj nawierzchni drogi	2013 r	2018 r.
		Długość w km	Długość w km

1	Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej: – Bitumiczne – Kostka – Betonowe	19,400 - -	28,611 0,320 1,220
2	Drogi o nawierzchni twardej nie ulepszonej: – Brukowce – Tłuczniowe – żwirowe	1,700 0,500 15,200	1,002 0,500 10,685
3	Drogi gruntowe	25,900	20,362
	Ogółem:	62,70	62,70

Poza w/w drogami publicznymi na terenie gminy są jeszcze drogi nie zaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych, szczególnie na terenie wiejskim, dojazdowe do pól i na terenach leśnych, które są drogami wewnętrznymi, nie skategoryzowanymi.

Transport publiczny lokalny i dalekobieżny zapewnia mieszkańcom gminy komunikacja PKS Sokołów Podlaski, realizująca połączenia miejscowości na terenie gminy z miastem Kałuszyn, Mińsk Mazowiecki jak również z Warszawą, w 2019 roku usługi przewozowe na trasie Kałuszyn- Mińsk Mazowiecki uruchomiła firma BAGS. Usługi przewozowe świadczą również przewoźnicy dalekobieżni korzystający z przystanków na dworcu autobusowym w Kałuszynie /9 przewoźników/.

Mieszkańcy mają możliwość korzystania z komunikacji kolejowej z oddalonych o kilka kilometrów Mrozów.

3. Stacje uzdatniania wody i sieć wodociągowa

Gmina posiada trzy stacje uzdatniania wody:

- w Garczynie Dużym – największa stacja o wydajności 1200 m³ na dobę użytkowana wspólnie z Gminą Jakubów. Ze stacji tej zaopatrywane w wodę są następujące miejscowości gminy Kałuszyn: Garczyn Duży, Garczyn Mały, Zimnowoda, Żebrówka, Kluki, Szembory, Abramy, Wąsy, Falbogi, Mroczi, Milew, Chrościce, Wólka Kałuska, Budy Przytockie, Przytoka, Ryczołek, Leonów, Kazimierzów, Marianka.
- w Kałuszynie - stacja o wydajności 815 m³ na dobę, zaopatruje w wodę miasto Kałuszyn oraz miejscowości Olszewice, Patok, Szymony, Wity.
- w Sinołęce – stacja o wydajności 245 m³ na dobę, zaopatruje w wodę miejscowości Sinołęka, Piotrowina, Nowe Groszki, Stare Groszki.

Długość sieci wodociągowej wynosi 94,42 km, z czego 15,82 km w mieście i 78,6 km na obszarze wiejskim, do której podłączonych jest 1794 przyłączy, z czego w mieście 728, na terenie wiejskim 1066. Istniejąca sieć wodociągowa zaopatruje w wodę niemal wszystkich mieszkańców miasta i gminy /jedynie Gołębiówka zaopatrywana jest w wodę ze stacji w Piasecznie/. Wg sprawozdania Zakładu Gospodarki Komunalnej w Kałuszynie w 2019 roku sprzedano 267.699,59 m³ wody, tj. 99,51 % sprzedaży 2018 roku.

Największą grupę odbiorców wody stanowią gospodarstwa domowe – 70%, sprzedaż

hurtowa wody dla gminy Jakubów, Wierzbna i Grębkowa stanowi 19% , dla zakładów pracy 11%.

Sprzedaż wody z poszczególnych ujęć w roku 2018 i 2019 przedstawiała poniższe zestawienie:

Lokalizacja hydroforni	Sprzedaż wody w 2018 r.	Sprzedaż wody w 2019 r.
hydrofornia w Kałuszyn	130.061,43 m ³	123.762,64 m ³
hydrofornia w Garczynie Dużym	113.031,23 m ³	121.468,64 m ³
hydrofornia w Sinołęce	21.677,68 m ³	18.781,24 m ³
zakup i odsprzedaż wody z hydroforni w Piasecznie	4.242,38 m ³	3.687,07 m ³

4. Oczyszczalnia ścieków i sieć kanalizacyjna

Na terenie wsi Olszewice zlokalizowana jest biologiczno-mechaniczna oczyszczalnia ścieków o wydajności 500m³ na dobę. Oczyszczalnia przyjmuje ścieki z sieci kanalizacyjnej z miasta Kałuszyn , wsi Patok i Olszewice oraz dowożone z pozostałych miejscowości. Długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2019 roku wynosiła 21,62 km, z czego w mieście 17,92 km i na terenie wsi Patok i Olszewice 3,7 km. Do sieci podłączonych jest 715 przyłączy, z czego w mieście 613 i 102 na terenie wymienionych wsi. W 2019 roku na oczyszczalnię przyjęto 81.161,16 m³ ścieków z kolektora i 12488 m³ ścieków dowożonych. Porównując ilość przyjętych ścieków w roku 2018 / odpowiednio 81.588,27 m³ i 9.559 m³/nastąpił niewielki spadek- o 0,52 % ścieków przyjętych z kolektora i znaczny wzrost ścieków dowożonych - o 30,64 %.

Ilość przyjętych ścieków do oczyszczalni w 2018 i 2019 roku przedstawia poniższe zestawienie:

Ścieki przyjęte na oczyszczalnię	2018 r.	2019 r.
Ścieki z kolektora	81.588,27 m ³	81.161,16 m ³
Ścieki dowożone	9.559,00 m ³	12.488,00 m ³

Samorząd Gminy w 2019 roku kontynuował politykę z lat ubiegłych w zakresie dopłat do cen jednostkowych dostarczania wody i odprowadzania ścieków w następujący sposób:

- Uchwałą Nr VIII/70/2019 Rady Miejskiej z dnia 30 sierpnia 2019 r. określono dopłatę dla gospodarstw domowych w wysokości 0,35 zł brutto za każdy 1 m³ wody,
- Uchwałą Nr VIII/71/2019 Rady Miejskiej z dnia 30 sierpnia 2019 r. określono dopłatę dla dostawców ścieków z gospodarstw domowych do kolektora w wysokości 0,68zł brutto za każdy 1 m³ ścieków.

Ponadto w lutym 2019 r. uchwalono dopłaty do wywozu ścieków bytowych ze zbiorników bezodpływowych uchwałą Nr V/38/2019 Rady Miejskiej w Kałuszynie z dnia 26 lutego 2019 r. następujący sposób: Wysokość dopłaty do kosztów wywozu i oczyszczenia ścieków bytowych ze zbiorników bezodpływowych dostawców ścieków z gospodarstw domowych położonych na terenie Gminy Kałuszyn ustalona została na poziomie różnicy między kosztami odbioru i oczyszczenia ścieków bytowych z gospodarstw domowych, które są podłączone do kanalizacji gminnej, a kosztami odbioru

i oczyszczenia ścieków bytowych ze zbiorników bezodpływowych z gospodarstw domowych. W 2019 roku była to kwota 12,23 zł do m³.

5. Sieć energetyczna

Istniejąca na terenie gminy Kałuszyn sieć energetyczna stanowi własność Zakładu Energetycznego. Jej stan techniczny jest zróżnicowany, w wielu miejscowościach wymaga modernizacji. W mieście Kałuszyn częściowo została przebudowana linia energetyczna z napowietrznej na kablową na osiedlu „za szkołą” i w rejonie ul. Mickiewicza. W związku z rozwojem budownictwa na terenie gminy w każdym roku uzupełniane są lampy oświetlenia ulicznego. W 2019 roku w ramach kontynuacji dobudowy oświetlenia ulicznego wykonano dokumentację na dobudowę oświetlenia ulicznego m.in. w m. Kałuszyn, Chrościcach, Leonowie, Piotrowinie, Przytoce Ryczołku, Szemborach. Aktualnie zainstalowanych jest 1125 lamp oświetlenia ulic, dróg i miejsc użyteczności publicznej.

6. Sieć ciepłownicza

Zaopatrzenie w ciepło odbywa się poprzez system kotłowni przydomowych i lokalnych zakładowych. Gmina jest właścicielem 2 kotłowni w Kałuszynie. Kotłownia przy ul. Polnej wytwarza ciepło poprzez dwa piece węglowe KMR o mocy 350 KW każdy, dostarcza ciepło do budynków placówek oświatowych, przedszkola, Urzędu Miejskiego, OSP, budynku mieszkalnego wielorodzinnego. Kotłownia przy ul. Zamojskiej została przebudowana w październiku 2013 roku. Po modernizacji pracuje na dwóch piecach na miał węglowy i eko-groszek o mocy 350 KW każdy. Z kotłowni tej ogrzewane są budynki: Biblioteki, Żłobka, Przychodni Zdrowia, budynek użyteczności publicznej wielofunkcyjny przy ul. Wojska Polskiego 20, budynki mieszkalne wielorodzinne.

7. Mieszkalnictwo

Na terenie miasta i gminy przeważa budownictwo jednorodzinne. Gmina Kałuszyn jest właścicielem 14 budynków komunalnych oraz 10 budynków we współwłasności z lokatorami, którzy wykupili mieszkania. Większość budynków wybudowana została przed II wojną światową, jedynie przy ul. Polnej 2 i Zamojskiej 15 zostały wybudowane w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku. Budownictwo wielorodzinne stanowią zasoby spółdzielni mieszkaniowych w Kałuszynie, w Sinołęce, Spółdzielni Mieszkaniowej „Przełom” w Mińsku Mazowieckim i wspólnoty mieszkaniowej w Gołębiówce.

8. Zaopatrzenie w gaz

W południowej części miasta firma Blue Gaz Sp z o. o. prowadzi budowę sieci gazowej średniego napięcia. Proces dostarczania gazu w tej sieci odbywa się w oparciu o gaz ziemny w postaci skroplonej, który autocysternami transportowany jest do stacji regazyfikacji. Po zmianie stanu skupienia gaz ziemny rurociągami trafia do finalnych odbiorców. Sieć jest prowadzona od gminy Mrozy przez Olszewice do Kałuszyna.

Ponadto część mieszkańców korzysta z gazu propan – butan w butlach gazowych. Dystrybucja gazu propan – butan prowadzona jest przez kilku prywatnych pośredników. Przez teren gminy (w Gracynie Dużym i Zimnowodzie) przebiega magistrala gazowa wysokiego ciśnienia: gazociąg ponadregionalny DN 700 (przystosowany do pracy pod ciśnieniem nominalnym 6,3 mPa i roboczym 5,5 mPa) Warszawa– Kobryń (tłocznia Rembelszczyzna).

9. Dostępność do Internetu, telefonizacja

Potrzeby mieszkańców w zakresie telefonizacji zabezpieczają głównie operatorzy sieci komórkowej, którzy dostarczają także Internet. Ponadto w gminie dostępny jest Internet radiowy.

IX. PODSUMOWANIE

Serdecznie dziękujemy za zapoznanie się z Raportem o stanie Gminy Kałuszyn. Mamy nadzieję, że dokument w przyjazny sposób przekazał najważniejsze informacje związane z funkcjonowaniem Miasta i Gminy Kałuszyn. Rok 2019 był kolejnym, który przyniósł zmiany w naszym otoczeniu. W zakresie gospodarki wodno-ściekowej wymieniony został odcinek najstarszej sieci wodociągowej w miejscowości Falbogi, dobudowany odcinek w Patoku, wybudowana sieć kanalizacyjna na odcinku Kałuszyn ul. Wyzwolenia – Patok, opracowana dokumentacja modernizacji oczyszczalni ścieków w Kałuszynie oraz dalszej budowy sieci wodociągowej i kanalizacji w mieście. Dużym przedsięwzięciem i bardzo ważnym dla ochrony środowiska było wybudowanie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w sąsiedztwie oczyszczalni ścieków. Inwestycja z pewnością będzie miała wpływ na zwiększenie selektywnej zbiórki odpadów oraz wpłynie na poprawę stanu środowiska Gminy. Dalszej poprawie uległ stan dróg gminnych i ulic w mieście: przebudowano drogę w Sinołęce wykonano podbudowę drogi we wsi Marianka, wykonano nakładkę bitumiczną na ul. Żeromskiego, chodnik jednostronny i nakładkę na ul. Wyzwolenia oraz wykonano dokumentację na budowę kolejnych dróg. m.in. Olszewice -oczyszczalnia –ul. Warszawska, Kwiatowa, Robotnicza. Wykonano dokumentację dobudowy oświetlenia ulicznego w mieście i na terenie wiejskim gminy w związku z rozwojem budownictwa mieszkaniowego. Przebudowa wraz z termomodernizacją budynku przy ul. Wojska Polskiego 20 w Kałuszynie pozwoliła na poprawę warunków pracy jednostek organizacyjnych gminy, mających tam siedzibę /Ośrodek Pomocy Społecznej, administracja Przychodni Zdrowia/ oraz nadanie nowych funkcji dla tego budynku. Została utworzona przestrzeń dla Posterunku Policji, zostało przeniesione biuro Zakładu Gospodarki Komunalnej. W budynku tym zostały utworzone i wyposażone pomieszczenia na potrzeby seniorów – ma tam siedzibę Klub „SENIOR+” utworzony w 2019 roku. Poza zadaniami o dużych nakładach finansowych realizowanych było wiele mniejszych, służących poprawie warunków życia mieszkańców, do których należy zaliczyć na terenie wiejskim gminy w szczególności utworzenia siłowni zewnętrznych do aktywności ruchowej dla dorosłych w Mroczkach i Witach, doposażenie istniejących placów zabaw w miejscowościach Przytoka, Leonów, Chrościce, doposażenie świetlic, zagospodarowanie terenu wokół.

Sukcesywny rozwój infrastruktury, dobrze rozwinięta baza oświatowa, stworzenie możliwości opieki nad dziećmi do lat trzech, przestrzeni dla seniorów, liczne wydarzenia kulturalne, dbałość o środowisko, o estetykę miejsc publicznych służących do wypoczynku, rekreacji sprawiają że miasto gmina Kałuszyn jest postrzegane jako przyjazne dla mieszkańców i inwestorów.

Arkadiusz Czyżewski

Burmistrz Kałuszyna